

BUDAPESTI KÖZLEKEDÉSI VÁLLALAT  
FOGASKERÉKŰ VASÚT

**F. 2. számú**  
**Forgalmi Utasítás**

Életbe léptette a Közlekedési és Vízügyi Minisztérium Vasúti Főosztálya  
453.804/1994. szám alatt, 1994.10.01.-től.

2/FMVHU/1994





# TARTALOMJEGYZÉK

## I. FEJEZET

### **ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK**

#### **A/ Az utasítás hatálya, tartalma, ismerete, kiegészítői, kezelése, rendelkezéseinek értelmezése, jóváhagyása és módosítása**

Az utasítás hatálya

Az utasítás tartalma

Az utasítás jóváhagyása, módosítása, hatálytalanítása

Az utasítás ismerete

Az utasítás rendelkezéseinek értelmezése

Az utasítás kezelése

Felügyeleti hatóságok

#### **B/ A forgalmi szolgálat feladata, ellátásának feltételei**

Forgalmi szolgálat feladata

A forgalmi szolgálat ellátásának feltételei

#### **C/ Fogalom meghatározások az utasítás rendelkezéseinek helyes értelmezése szempontjából**

#### **D/ Forgalmi szolgálat ellátásának rendje**

Jelentkezés szolgálatra

Szolgálat átadása, átvétele

#### **E/ Szolgálati fegyelem**

Magatartás forgalmi szolgálat ellátása közben

Szolgálati hely elhagyása

Figyelem a forgalmi szolgálat ellátása közben

Megbetegedés, rendkívüli körülmény

Felelősség szolgálat ellátásáért

Rendelkezésre jogosultak felelőssége

Rendelkezések kiadása

Szóbeli rendelkezések kiadásának rendje

Írásbeli rendelkezések kiadásának rendje

#### **F/ Szolgálat ellenőrzése**

## II. FEJEZET

### **ÜZEMSZERŰ FORGALOM**

#### **A/ Általános rendelkezések**

#### **B/ Menetrend. Vonatok összeállítása, jelölése**

- Menetrend
- Szolgálati menetrend
- Menetrend hirdetmény
- Menetrendi anyag szétosztása, kezelése
- Menetrend betartása
- Menetrend életbeléptetése, módosítása, jóváhagyása
- Vonatok számozása
- Vonatok jelölése

#### **C/ Menetrend szerinti forgalom beindítása**

#### **D/ Vonatok közlekedtetése**

- Vonatok végállomásról való indítása
- Magatartás menet közben
- Megengedett sebesség
- Behaladás megállóhelyekre, megállás
- Vonattalálkozások
- Vonatok menetrendtől eltérő visszafogása
- Tiltott egyidejű menetek

#### **E/ A menetrend szerinti forgalom leállítás**

#### **F/ Karbantartási munkák megszervezése**

## III. FEJEZET

### **ÜZEMSZERŰ FORGALOMTÓL VALÓ ELTÉRÉS**

#### **A/ Általános rendelkezések**

#### **B/ Jelző és biztosító berendezések meghibásodásai**

- Számítógépes vezérlés meghibásodása
- Automatikus vezérlés meghibásodása
- Váltók egyedi állítása
- Fénysorompók meghibásodása
- Jelzők meghibásodása

#### **C/ Számlált kezelés**

#### **D/ Hírközlő berendezések meghibásodásai**

- Vonat rádiótelefonjának meghibásodása
- Diszpécser rádiótelefonjának meghibásodása
- Jelentés rádiótelefon meghibásodása esetén

Pályatelefon meghibásodása  
Hangrögzítő berendezés meghibásodása  
Forgalom fenntartásának feltételei

**E/ Pályahiba estén követendő eljárások**

A pálya meghibásodása esetén követendő eljárás  
Közlekedés vízzel elöntött pályán  
Sebességkorlátozások  
Közlekedés javítás alatt álló pályán  
Felső vezeték hiba  
Hálózati feszültség kimaradás

**F/ Foglalt vágányra való rájárás**

Foglalt vágányra való rájárás elrendelése

**G/ Vonatkésés, keresztezés áthelyezése, vonat meghibásodás esetén követendő eljárás**

Vonatkésés  
Keresztezés áthelyezése  
Vonat meghibásodások

IV. FEJEZET

**RENDKÍVÜLI ESEMÉNYEK**

**A/ Általános rendelkezések**

**B/ Rendkívüli feszültségmentesítés**

Általános szabályok  
Diszpécseren keresztül kezdeményezett feszültségmentesítés szabályai  
Elektrikus által kezdeményezett feszültségmentesítés szabályai  
Feszültség kimaradásból származó feszültségmentesség esetén követendő eljárás  
Zárlat következtében előállott feszültségmentesség esetén követendő eljárás

**C/ Váltók meghibásodásai**

Váltók kézi állítása  
Váltó kiszögelése  
Le nem zárt váltón való közlekedés

**D/ Utasok rendkívüli kiszállítása**

**E/ Eljárás utas baleset, összeütközés, kisiklás, tűz esetén**

Eljárás utas baleset estén  
Öszeütközés  
Vonatmegfutamodás

Kisiklás  
Eljárás tűz esetén  
Tűz a vonaton  
Tűz a pálya mentén

**F/ Eljárás a sín áramkör meghibásodása (álfoglaltság) esetén**  
**G/ Eljárás vészcsengő működtetése, ajtó meghibásodása vagy ablaktörés esetén**

Eljárás, ha a vészcsengőt működtették  
Eljárás, ha a vonat ajtói meghibásodtak  
Eljárás ablaktörés esetén

**I/ Közlekedés zord időjárási viszonyok esetén**

V. FEJEZET

**JÁRMŰTELEPI MOZGÁSOK, PRÓBAFUTÁS**

Általános rendelkezések  
Vonatok összeállítása  
Rugós terelő  
Tolópad  
Próbaút

VI. FEJEZET

**UTASFORGALOM LEBONYOLÍTÁSA**

Utások védelme  
Utazási feltételek  
Vezetőfülkében tartózkodás  
Utas tájékoztatás, hirdetések elhelyezése  
Talált tárgyak kezelése  
Utas kárigénye

VII. FEJEZET

**SZOLGÁLATI OKMÁNYOK**

Szolgalati napló  
Hiba előjegyzési könyv



## I. FEJEZET

### ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

#### **A/ Az utasítás hatálya, tartalma, ismerete, kiegészítői, kezelése, rendelkezéseinek értelmezése, jóváhagyása és módosítása**

##### **Az utasítás hatálya**

1. Az F. 2. sz. Forgalmi Utasítás (a továbbiakban utasítás) hatálya kiterjed a Fogaskerekű Vasút (továbbiakban vasút) vonalára, valamint a kapcsolódó járműtelepi-, illetve tároló vágányok területére.

2. A Fogaskerekű Vasút helyi közforgalmú vasút, mely független zárt pályával kialakított, személyforgalom lebonyolítására szolgál.

##### **Az utasítás tartalma**

3. Az utasítás tartalmazza mindazokat a részletes szabályokat, melyek a forgalmi szolgálat szervezésének, irányításának, végzésének és ellenőrzésének lebonyolításához szükségesek.

4. A vonatokra vonatkozó rendelkezések érvényesek valamennyi vonatként közlekedő egyéb menetre.

5. A járművezetőkre vonatkozó rendelkezések érvényesek valamennyi vonatként közlekedő egyéb menet személyzetére is.

6. A vasút üzemére vonatkozó valamennyi utasításnak meg kell felelnie jelen utasítás követelményeinek.

##### **Az utasítás jóváhagyása, módosítása, hatálytalanítása**

7. Az utasítást az Országos Vasúti Szabályzatban meghatározott hatóság hagyja jóvá.

8. Az utasítás módosítására vagy hatálytalanítására a jóváhagyó hatóság illetékes.

9. A jóváhagyó hatóság hozzájárulása nélkül jelen utasításon változtatást eszközölni nem szabad.

10. A módosítási vagy hatálytalanítást a vállalatvezetés rendszerében meghatározott szakterület vezetőjének írásos utasításban kell közölnie, az érdekelt dolgozókkal. érdekelt dolgozókkal.

11. Az F. 2. SZ. Forgalmi és F. 1. sz. Jelzési Utasítást szükségszerűen kiegészítik, de azokkal ellentétes szabályozásokat nem tartalmazhatnak:

- Oktatási és Vizsgaszabályzat,
- Munkavédelmi Szabályzat,
- Vállalati Tűzvédelmi Utasítás, - Vezérigazgatói Utasítások,
- Fogaskerekű Vasút Járművezetők Szolgálati Szabályzata,
- Végrehajtási Utasítás"-ok,
- Jelző- és vasútbiztosító berendezések működtetését és kezelését tartalmazó, "Kezelési Utasítás"-ok,
- Vállalatvezetés rendszerében meghatározott - utasítás kiadására jogosult - szakterület vezetőjének írásos utasításai.

12. Végrehajtási Utasítást kell kiadni, és abban szabályozni a forgalom lebonyolításával kapcsolatos feladatokat minden olyan esetben, amikor azt:

- Az érvényben lévő valamely utasítás előírja,
- Ha az érvényben lévő utasítások nem tartalmaznak végrehajtási szabályokat valamely munka elvégzésére,
- A munka, vagy az adott hely sajátos viszonyai miatt csak helyi intézkedéssel biztosítható a feladat egységes végrehajtása.

13. Végrehajtási Utasítás jóváhagyását, kiadását, módosítását vagy hatálytalanítását vállalati utasítás szabályozza.

14. Kezelési utasításban kell rögzíteni a járműre vonatkozó vezetéstechnikai előírásokat. Vonatkozik ez arra az esetre is, ha a járművön hatósági engedéllyel olyan műszaki átalakítási, illetve módosítást hajtottak végre, amely a járművezető munkáját közvetlenül érinti. A kezelési utasítás tervezetét, illetve annak módosítását a forgalmi részleggel egyeztetni kell.

15. Kezelési utasítást kell kiadni, és abban szabályozni a jelző- és biztosítóberendezés biztonságos üzemeltetési feltételeit, a kezeléssel és hibaelhárítással kapcsolatos feladatokat, minden olyan esetben, amikor a

vonatforgalom irányítására, szabályozására és biztosítására jelző- és vasútbiztosító berendezést üzemeltetnek.

16. A Kezelési Utasítás jóváhagyását, kiadását, módosítását és hatálytalanítását vállalati utasítás szabályozza.

### **Az utasítás ismerete**

17. Az üzemben használható jelzéseket, ezek alkalmazására és értelmezésére vonatkozó rendelkezéseket a Fogaskerekű Vasút F. I. sz. Jelzési Utasítása tartalmazza.

18. Az utasítás teljes szabályozási körének ismerete kötelező a forgalom lebonyolításában résztvevő és a vállalatvezetés rendszerében meghatározott szakterület által kijelölt dolgozók részére. A vasút többi - az utasítás ismeretére kötelezett - dolgozója köteles az utasításból a szolgálatára vonatkozó részt elsajátítani, és munkája során alkalmazni.

### **Az utasítás rendelkezéseinek értelmezése**

19. Az utasítás rendelkezéseinek értelmezésekor felmerülő véleménykülönbségek esetén a szakterület vezetőjéhez, szükség esetén az utasítást jóváhagyó hatósághoz kell fordulni.

### **Az utasítás kezelése**

20. A jóváhagyott utasítást a vállalatvezetés rendszerében meghatározott szakterület vezetőjének írásos utasításával kell életbe léptetni.

21. Az utasítással el kell látni minden olyan dolgozót, akire az utasítás - a 18. pontban szabályozott teljes vagy részleges - ismerete kötelező.

22. Az utasítás igénylési és elosztási rendjének, illetve az átadás-átvétel bizonylatolásának szabályozását, valamint a kezelésre vonatkozó egyéb rendelkezéseket vállalati belső utasításban kell szabályozni.

### **Felügyeleti hatóságok**

23. A közvetlen felügyeletet és irányítást a Fővárosi Főpolgármesteri Hivatal Közlekedési Ügyosztálya és a Fővárosi Közlekedési Felügyelet, a főfelügyeletet szakvonalon a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi

Minisztérium és a Közlekedési Főfelügyelet látja el.

24. A felügyeleti és főfelügyeleti hatóság tathai a megfelelő igazolvány birtokában a vasútnál - az igazolvány tartalma szerint - intézkedési, vagy ellenőrzési joggal rendelkeznek.

25. Az intézkedési joggal rendelkezők helyszínen kiadott rendelkezését végre kell hajtani, de azt megelőzően a végrehajtásra kötelezett dolgozónak meg kell győződnie arról, hogy az intézkedő illetékes-e intézkedésének megtételére. Ellenőrzésnél az illetékesség megállapítása annak a dolgozónak a feladata, akinek a munkáját ellenőrzik.

## **B/ A forgalmi szolgálat feladata, ellátásának feltételei**

### **A forgalmi szolgálat feladata**

26. A vasút forgalmi szolgálata alatt a vállalatvezetés rendszerében illetékes szakterület vezetőjének irányítása alá tartozó azon szervezeti egységeket kell érteni, amelyeknek tevékenysége a forgalom szervezését és lebonyolítását szolgálja.

A forgalmi szolgálatnak a forgalom tervszerű, gazdaságos és biztonságos lebonyolítását kell biztosítania.

27. A forgalmi szolgálat feladata:

- a / a forgalmi szolgálat szervezése, irányítása és ellenőrzése,
- b / menetrendkészítés,
- c / a vonatok forgalomba helyezése,
- d / a vonatforgalom szabályozása, lebonyolítása,
- e / az utasok kiszolgálása, irányítása és tájékoztatása,
- f / járműtelepi tolatásokhoz szükséges átállások megszervezése,
- g / a forgalmi zavarok megelőzése és megszüntetése.

### **A forgalmi szolgálat ellátásának feltételei**

28. A forgalmi szolgálat ellátásának szakmai feltételeit - a járművezetést kivéve - valamint a kiképzésre, oktatásra vonatkozó tudnivalókat az Oktatási és Vizsgaszabályzat tartalmazza.

### **C/ Fogalmi meghatározások az utasítás rendelkezéseinek helyes értelmezése szempontjából**

29. A vállalaton a vasutat üzemeltető vállalatot kell érteni.

30. A vállalatvezetés rendszerén a vállalat érvényben lévő vezetési rendszerét kell érteni.

31. Illetékes szakterületen a vállalat vezetési rendszerében megnevezett területet kell érteni.

32. Illetékes szakterület vezetőjén a vállalat vezetési rendszerében megnevezett szakterület vezetőjét kell érteni.

33. Vállalati Utasításon a vállalat vezetési rendszerében meghatározott szakterület vezetőjének írásos utasítását kell érteni.

34. Forgalmi kiképzésen a dolgozók forgalmi képzését, vagyis az önálló szolgálatra alkalmassá tételét kell érteni.

35. Szolgálati főnök valamely szakterület egyszemélyi felelőse, irányítója.

36. Szolgálati előjáró a szolgálatra hozzá beosztottak munkáját közvetlenül irányítja, nekik az üzem lebonyolításával kapcsolatban utasítást ad és a végrehajtást ellenőrzi.

37. Feljebbvalón azt kell érteni, aki beosztása, igazolványa vagy szolgálati jelvénye alapján intézkedési vagy ellenőrzési joggal rendelkezik.

38. Dolgozón azt a vállalattal munkaviszonyban álló személyt kell érteni, akire az utasítás teljes, vagy részleges ismerete kötelező.

39. Fogaskerekű Vasút forgalmi diszpécser (továbbiakban diszpécser) az egész vonal egyszemélyi felelős vezetője, a járművezetők szolgálati előjárója, aki a rendelkezése álló technikai berendezések kezelésével irányítja és ellenőrzi a vonatok forgalmát a menetrendszerinti és balesetmentes közlekedés lebonyolítását. Rendkívüli esemény esetén valamennyi szolgálati ág felé közvetlenül érvényesíthető rendelkezési illetve- irányítói jog illeti meg a forgalom lebonyolítását érintő kérdésekben. Folyamatos kapcsolatot tart fenn a Főmenetirányítói és Ellenőrzési Szolgálattal (továbbiakban FESZ). A

diszpécser személyéről szolgálat váltáskor valamennyi dolgozót értesíteni kell, aki a forgalom lebonyolításában részt vesz.

40. Járművezető a járművekből összeállított szerelvény illetve vonat vezetője.

Nem minősül járművezetőnek a:

- járművezető tanuló,
- munkamódszer átadó járművezető.

41. Fogaskerekű pálya és jármű. Fogaskerekű pálya normál nyomtávolságú vasúti pálya, melynek hossz tengelyében fogas rúd van elhelyezve. A vasút teljes vonala egyvágányú pálya, melyen kétirányú közlekedés bonyolódik le. A vonatok keresztezése a forgalmi kitérőkben történik. A jármű a vonó- és fékezőerőket fogaskerekek segítségével adja át a fogas rúdnak. A vonóerőt elektromos motorok biztosítják, melyek táplálása 1500 V-os egyenáramú felső vezetékről történik.

42. Nyomtávolság: a vágány két sínzála közötti távolságot nevezzük nyomtávolságnak, amely 1435 mm.

43. Űrszelvény a vasúti pálya mellett és felett szabadon tartandó térnek a pályára merőleges metszete.

44. Rakszelvény az érvényes űrszelvényen belül a járművekkel és rakományokkal elfoglalható térnek a vágánytengelyre merőleges metszete.

45. Végállomás a pálya két végpontján levő vágánykapcsolattal rendelkező, vonatok utas cseréjére berendezett szolgálati hely. Az utas cserén kívül vágánykapcsolatukkal alkalmasak a vonatok fordítására, vonattalálkozás lebonyolítására, illetve tárolásra. A Városmajor végállomás a vonatok forgalomba való be-, illetve kiállítására, valamint a járműtelepi mozgásokhoz szükséges átállások lebonyolítására is szolgál, egyben a diszpécser szolgálati helye.

46. Forgalmi kitérő (állomás) a vonalon az a hely, amely vágánykapcsolat segítségével vonattalálkozást tesz lehetővé. A forgalmi kitérő egyben utas cserére kiépített és kijelölt hely.

47. Kizárt forgalmi kitérő a vonalon az a hely, amelynek vallói az állásban elektromos vagy mechanikus úton rögzítve vannak. Mechanikus lezárás alatt a váltó kiszögellését értjük

48. Megállóhely a nyílt vonalon csak utas cserére kiépített és kijelölt hely. Utasforgalom szempontjából a forgalmi kitérő és a végállomás is megállóhelynek minősül.

49. Járműtelep a vasúti járművek tárolására, vizsgálatára és javítására szolgáló kocsiszín és a hozzá tartozó vágányhálózat. A vágányhálózat kapcsolódik a közúti villamosvasúti vágány- és felsővezeték (600 V) hálózathoz. A különböző vontatási feszültségek kapcsolódási pontjain és azok körzetében a közlekedést külön Végrehajtási Utasításban kell szabályozni.

50. Nyílt vonalnak nevezzük a két szomszédos forgalmi kitérő- vagy végállomás és forgalmi kitérő területe között lévő pályarészt. A kizárt forgalmi kitérő is nyílt vonalnak minősül.

51. Vágányul a vonatok részére kijelölt és általuk bejárando vágányszakas, amely biztosítja a vonatok biztonságos közlekedését.

52. Váltó a vágányba épített olyan szerkezet, amellyel a haladó járművek eredeti irányuktól jobbra vagy balra, más vágányra terhelhetők. Hegyemenetben minden behaladási váltó 2-es (alsó), völgyemenetben pedig 1-es (felső) megnevezésű.

53. Lezárt váltó az a váltó, amely vonat vágányúttal, vagy kitérő kizárással elektromos úton biztosítva van.

54. Le nem zárt váltó az a váltó, amely vágányúttal, vagy kitérő kizárással elektromos úton biztosítva nincs.

55. Biztosítóberendezés a végállomás és a szomszédos forgalmi kitérő, illetve két forgalmi kitérő közötti közlekedést szabályozza, a vágányútba eső váltók működését végzi, és lezárását biztosítja.

Üzem módjai: a / számítógépes,  
b / automata,  
c / kézi vezérlésű.

56. Kisiklasztó saru a járműtelep vágányait védő szerkezet, mely kialakításával a megfutamodott járművet a pálya elhagyására kényszeríti. A Városmajor végállomás bejáratú vágányul állításának előfeltétele a siklasztó saru védőállása.



57. Kezdőpont, végpont: a vasút kezdőpontja a Városmajor végállomás, végpontja a Széchenyi-hegy végállomás. A pályaépítés szerinti jobb és baloldal a kezdőpontból a végpont felé tekintve kerül meghatározása. (pálya jobb oldala, pálya baloldal)

58. A menetirány szerinti jobb, illetve a baloldal meghatározásának alapja mindig a közlekedő vonat haladási iránya. (menetirány szerinti jobb, illetve menetirány szerinti baloldal)

59. Hegymenetnek nevezzük a Városmajor végállomásról Széchenyi hegy végállomás felé haladó közlekedést.

60. Völgymenetnek nevezzük a Széchenyi-hegy végállomásról a Városmajor végállomás felé haladó közlekedést.

61. Vágányzár a vágány, vagy vágányrész elzárása a forgalom elől előre látott, vagy előre nem látott munka elvégzése miatt.

62. Tolatás a vasúti járművek emberi vagy gépi erővel a vágányon végrehajtott szándékos helyváltoztatása, a menetrend szerint közlekedő vonatok mozgását kivéve.

63. Vonat a közlekedés céljából bevezetett, menetrenddel, előírt szolgálati okmányokkal, jelző- és hírközlőeszközökkel felszerelt olyan szerelvény, melyen járművezető teljesít szolgálatot. Forgalmi szempontból azonban vonatként kell kezelni és közlekedtetni a jelzőeszközzel felszerelt anyagszállító vagy szerelőkocsival ellátott szerelvényt is az utasításban meghatározott esetekben. Megkülönböztetünk rendes és rendkívüli vonatokat.

64. Rendes vonat az a vonat, amely naponként, vagy csak meghatározott napokon, illetve meghatározott időszakban naponként, vagy a napnak valamely szakában jóváhagyott menetrend szerint közlekedik. Minden más vonat rendkívüli vonat. A rendes vonatokat az utazási feltételek betartása melleit bárki igénybe veheti.

65. Rendkívüli vonat egyedi menetrend alapján közlekedik. Menetrendjét a forgalmi szempontok figyelembevételével a diszpécser állítja össze, és írásbeli rendelkezésben adja ki.

a/ Különvonat: Általában megrendelésre közlekedik. Indulási idejét a megrendelő) kérése alapján a forgalmi szempontok

figyelembevételével kell meghatározni. A különvonaton csak a megrendelők utazhatnak.

b/ Próbavonat: A megjavított járművek forgalomba állítás előtt a javítás ellenőrzése céljából próbamenetben közlekedő vonat, illetve az üzemkezdet előtt, a vonal berendezéseinek ellenőrzése céljából indított „szemlevonat”.

c/ Oktatóvonat: A járművezetők gyakorlati képzésére szolgál.

d/ Szolgálati (munka) vonat: A fenntartási munkák elvégzése céljából, illetve zord időjárási viszonyok esetén közlekedik. A szolgálati vonaton a járművezetőn kívül a szükséges teendők ellátására kiképzett dolgozók tartózkodhatnak.

e/ Anyagszáritó munkavonat

f/ Felsővezeték szerelő vonal

Az e / és f / pontban szereplő vonatok közlekedtetését külön Végrehajtási Utasítás szabályozza. A rendkívüli vonatokon - a különjárat kivételével - csak illetékes személyek tartózkodhatnak. A rendkívüli vonatokat az utasításban leírt szabályok, betartásával kell közlekedtetni.

66. Üzemképtelen vonat az a vonat, amely közlekedtetésének célját valamely okból nem képes ellátni, de a biztonságos közlekedés egyéb feltételeivel rendelkezik.

67. Mozgásképtelen vonat az a vonat, amely a közlekedés biztonságos lebonyolításához szükséges feltételekkel nem rendelkezik.

68. Szerelvény két vagy több kocsiból álló egység.

69. Menetrendi nap, üzemidő. Menetrendi napnak nevezzük egy tárgynap 3.00 órától az azt követő nap 3.00 óráig terjedő időszakát. Üzemidőnek nevezzük az első menetrend szerinti rendes vonat Városmajor végállomási indulásától az utolsó menetrend szerinti rendes vonat Városmajor végállomásra való érkezéséig terjedő időszakot.

70. Éberségi berendezés a vonat biztonsági berendezése, melynek feladata a járművezető szolgálatképes állapotának menet közbeni ellenőrzése. Meghibásodása esetén a vonatot mozgásképtelenné kell nyilvánítani.

71. Hírközlő eszközök  
A forgalom biztonságos lebonyolítása érdekében a vasútnál alkalmazott hírközlő berendezések:

- a / Üzemi telefon: a vállalat gépi kapcsolású telefonhálózata, melyen a diszpécser szolgálati ügyekben kapcsolatot tud létesíteni
  - b / Városi telefon: a Távközlési Vállalat gépi kapcsolású telefon hálózata
  - c / FESZ telefon: közvetlen kapcsolat a FSZ és a diszpécser között
  - d / Rádió-telefon; a szerelvényekre felszerelt URH adó-vevő berendezés, mely közvetlen kapcsolatot biztosít a diszpécser és a járművezetők között. Üzemképtelensége esetén a vonat a Városmajor végállomásra nem indulhat el
  - e / Pályatelefon: a vonalon elhelyezett becsatlakozási pontokról közvetlen hírkapcsolat létesíthető a diszpécserrel.
  - f / Közvetlen hírkapcsolat a diszpécser és a biztosító berendezés jelfogó terem között.
  - g / Hangrögzítő berendezés: a fentiekben meghatározott hírközlő eszközökön adott és vett közleményeket rögzíti. Biztosítania kell:
    - a közlemények folyamatos megbízható rögzítését,
    - a felvétel időpontjának meghatározását.
- A hangrögzítő berendezést külön védett és zárt teremben kell elhelyezni.
- A hangszalagokat 30 napig meg kell őrizni.
- A hangrögzítő berendezés kezelését Végrehajtási Utasításban kell szabályozni.
- A hírközlő berendezések használatával kapcsolatos részletes tudnivalókat Végrehajtási Utasításban kell szabályozni. Az URH készülék kezelési szabályzatában előírtakat maradéktalanul be kell tartani.

72. Diszpécser szolgálati helyisége a Városmajor végállomáson van elhelyezve. Az elektrikus és a biztosítóberendezés ügyeletes műszerészének szolgálati helyisége az Erdei-iskolánál lévő áramátalakító gépházban van.

## **D / A forgalmi szolgálat ellátásának rendje**

### **Jelentkezés szolgálatra**

73. A forgalmi szolgálatra beosztott dolgozó a szolgálati beosztásban feltüntetett időpontban és helyen, munkavégzésre képes állapotban, gondozott külsővel köteles szolgálatra jelentkezni.

74. Egyenruha viselésére kötelezettek az Egyenruha Szabályzatban meghatározott, tiszta és jó állapotban lévő egyenruhában kötelesek szolgálatra jelentkezni.

75. A jelentkezéskor a szolgálati előjáró köteles meggyőződni a dolgozó munkavégzésre képes állapotáról.

76. Szeszies ital, vagy más hasonló kábító hatású szer befolyása alatt álló, továbbá nem kipihent, munkavégzésre képtelen állapotban lévő dolgozót munkába állítani, illetve ott megtérni nem szabad.

### **Szolgálat átadása, átvétele**

77. Szolgálat átadáskor, ha a leváltandó személy úgy ítéli meg, hogy leváltója nincs munkavégzésre képes, azaz a szolgálat ellátására alkalmas állapotban, a szolgálatot nem adhatja át. Köteles a tényt a szolgálati előjárójának jelenteni.

78. Forgalmi szolgálatot szolgálati helyen ellátó dolgozónak a szolgálati hely előírt bejárását és ellenőrzését a vonatkozó Végrehajtási Utasítás előírásai szerint kell végezni.

79. Folytatólagos szolgálat esetén a szolgálatot az átvevő részére szóban és írásban (Szolgálati Napló, Menetokmány) kell átadni az időpont pontos megjelölésével. Az írásbeli szolgálat átadást mindkét dolgozó köteles aláírni.

80. A szolgálatátadásnak az átvevő részéről történő aláírása elismerése annak, hogy a szolgálat zavartalan és biztonságos végzéséhez a szükséges tudnivalókat minden vonatkozásban megismerte és tudomásul vette.

81. Az átadó a szolgálat átadása után a szolgálati főnök által Végrehajtási Utasításban meghatározott ideig köteles a helyszínen maradni, az esetleg

igényelt további tájékoztatás céljától.

82. Ha a forgalmi szolgálatot ellátó dolgozót az előírt időben nem váltják le, akkor a tényt a szolgálati előjárójának jelentenie kell, és a munkát, tovább kell folytatnia.

83. Ha a dolgozót nem váltják le, akkor a szolgálati előjárónak intézkednie kell, hogy a leváltás - a Kollektív Szerződés szerint - ez esetben is bizonyított legyen.

## **E / Szolgálati fegyelem**

### **Magatartás forgalmi szolgálat ellátása közben**

84. A forgalmi szolgálatot ellátó dolgozónak a szolgálatot mindenkor a jóváhagyott utasításokban meghatározott helyen és módon, fegyelmezetten kell végeznie. Szolgálati előjáróival, munkatársaival és az utasokkal szemben fegyelmezett, határozott, udvarias magatartást kell tanúsítania.

85. Rendkívüli esetben, ha olyan munkát kell végezni, mely az utasításban nincs szabályozva, a dolgozó a munkát oly módon köteles végezni, mely megítélése szerint az adott körülmények között a legmegfelelőbb és legbiztonságosabb.

86. Rendkívüli körülmények közölt a dolgozó köteles szolgálati főnöke, vagy közvetlen szolgálati előjárója utasítására képességének megfelelően olyan munkát is végezni, mely nem tartozik szolgálati teendői közé, de a forgalom zavartalanságát biztosítja és a vállalat érdekét, szolgálja.

87. A végrehajtó forgalmi szolgálatban más - figyelmet elterelő - tevékenységet folytatni tilos.

88. Szolgálatban nem lévő, továbbá más szolgálati ág dolgozója - veszély esetét kivéve - nem avatkozhat be a szolgálatban lévők munkájába és helyettük még felkérésre sem végezhet munkát.

89. A dolgozónak mindenkor fegyelmezett és segítőkész magatartást kell tanúsítania, el kell kerülni minden hangoskodást, sértegetést.

90. Az utasokkal vagy feljebbvalóval való hivatalos érintkezés alkalmával a szolgálatban lévő dolgozónak dohányozni tilos.

91. A szolgálati helyiséget, berendezéseket, munkaeszközöket mindenkor tisztán és használható állapotban kell tartani.

### **Szolgálati hely elhagyása**

92. A szolgálati helyet, a leváltást, illetve a szolgálat befejezését kivéve csak a közvetlen szolgálati előjáró engedélyével szabad elhagyni.

93. Szolgálati helyet engedély nélkül csak életveszély esetén és csak

akkor szabad elhagyni, ha a biztonság érdekében minden lehetséges intézkedés megtörtént.

### **Figyelem a forgalmi szolgálat ellátása közben**

94. Forgalmi szolgálatot ellátó dolgozónak munkája végzésekor minden figyelmét a munkájára, az általa kezelt berendezések szabályos működésére, azok jelzésének ellenőrzésére kell fordítania.

95. Szolgálatban aludni, figyelmet elterelő tevékenységet folytatni, illetve szeszitalt és hasonló hatást kifejtő szerezket fogyasztani nem szabad.

96. Szeszesital, vagy hasonló kábító hatású szer hatása alatt lévő dolgozóval kapcsolatosan a Vállalati Utasításban meghatározottak szerint kell eljárni.

### **Megbetegedés, rendkívüli körülmények**

97. Szolgálat átvételét vagy tovább folytatását, gátló rosszulletet, megbetegedést, rendkívüli körülményt a szolgálati eljárásnak azonnal jelenteni kell, aki köteles a szolgálat ellátásával kapcsolatosan a szükséges intézkedést megtenni.

### **Felelősség szolgálat ellátásáért**

98. A forgalmi szolgálatot ellátó dolgozó felelős a rábízott feladatok utasításszerű és biztonságos elvégzéséért, a kezelésére bízott vállalati eszközök, tárgyak megóvásáért, azok előírás szerinti használatáért. Feljebbvaló jelenléte senkit nem mentesít a szolgálattal járó felelősség alól.

99. Valamennyi dolgozó köteles a tőle elvárható módon őrködni azon, hogy a szolgálatot mások is utasításszerűen végezzék, és a személy- és forgalombiztonságot senki ne veszélyeztesse.

### **Felelősség rendkívüli körülmények esetén**

100. Rendkívüli esemény, baleset, szabálytalanság, fegyvelemsértés, vagy a rend megbontásának észrevételekor az azt észlelő dolgozó köteles a tőle elvárható módon intézkedni és közvetlen szolgálati előljárójának, illetve a szolgálati főnöknek jelentést tenni.

## **Rendelkezésre jogosultak felelőssége**

101. A rendelkezésre jogosultak rendelkezésükért személyesen felelősek. Rendelkezésre jogosultak utasításszerű és biztonságot nem veszélyeztető rendelkezéseit maradéktalanul végre kell hajtani.

## **Rendelkezések kiadása**

102. Rendelkezés kiadható:

- a / szóban,
- b / írásban.

## **Szóbeli rendelkezések kiadásának rendje**

103. A rendelkezést adónak a rendelkezést röviden és érthetően kell kiadni. A félreértések elkerülése végett a rendelkezést vevő a rendelkezés szövegét köteles megismételni és óra, perc, név közlésével nyugtázni. Ha a rendelkezést kettő, vagy annál több dolgozó veszi, akkor a nyugtázást külön-külön kell megtenni. A kijelölt távbeszélőkön és rádiótelefonon kiadott szóbeli rendelkezések magnetofonon rögzítésre kerülnek.

104. Ha a dolgozó olyan rendelkezést kap - a rendelkezésre jogosult feljebbvalójától -, amely az érvényben lévő utasításokkal ellentétes, köteles erre a figyelmet felhívni, és ha a rendelkezési adó ennek ellenére is ragaszkodik rendelkezésének végrehajtásához, a dolgozónak joga van a rendelkezés mikénti végrehajtására részletes írásbeli vagy magnetofonon rögzített szóbeli utasítást kérni.

Ebben az esetben a rendelkezés végrehajtásáért is a rendelkezést adó marad a felelős mindaddig, amíg rendelkezését a dolgozó a kiadott utasítás szerint hajtja végre. Szolgálat végeztével az esetet jelenteni kell a szolgálati főnökségnek.

Forgalombiztonságot veszélyeztető rendelkezést sem kiadni, sem végrehajtani nem szabad.

## **Írásbeli rendelkezések kiadásának rendje**

105. A diszpécser köteles a vonatok részére írásbeli rendelkezést kiadni:  
a / az olyan meghibásodások esetén, vagy üzem közbeni javítási munkák végzésénél, amikor fokozott figyelemre vagy sebességhatározásra van szükség,



- b / a forgalom szabályozásával kapcsolatos rendelkezéseiről, ha a hangrögztítő berendezés üzemképtelen,
- c / minden olyan esetben, amikor a szolgálati eljáró a forgalom biztonsága érdekében írásbeli rendelkezés kiadását (látja szükségesnek, továbbá akkor, ha az utasítás az írásbeli rendelkezés adását előírja.

### **Írásbeli rendelkezés érvényessége**

106. Írásbeli rendelkezés csak az adott menetrendi napra érvényes.

107. Az adott menetrendi napon kiadott írásbeli rendelkezést csak újabb írásbeli rendelkezéssel lehet hatálytalanítani.

### **Írásbeli rendelkezések készítése**

108. A diszpécsernek előzetesen az írásbeli rendelkezés címzettjével a rendelkezésre álló hírközlő eszközön közölnie kell:

- a / a rendelkezés teljes szövegét
- b / a kiadás időpontját

A közlés vételétől a rendelkezés érvényben van.

109. Az írásbeli rendelkezés eredeti példányát a címzettnek kell átadni, aki az átvételt a másolati példányon köteles aláírásával igazolni. Az írásbeli rendelkezéseket a vonatok részére a Városmajor végállomáson adja ki a diszpécser.

110. Az írásbeli rendelkezéseket meg kell őrizni és azokkal a „Szolgálati okmányok” című fejezetben foglaltak szerint kell eljárni.

## **F / Szolgálati ellenőrzés**

### **Ellenőrzés**

111. A szolgálat utasítása szerinti végzést ellenőrizni kell.

112. A szolgálati főnökök ütemterv szerint (Ellenőrzési Szabályzat) kötelesek ellenőrzést végezni.

113. A szolgálati előjárók szolgálati idejük alatt rendszeresen kötelesek ellenőrizni a beosztott dolgozók utasítás szerinti munkavégzését.

### **Az ellenőrzés jellege, előjegyzése**

114. Valamennyi ellenőrzésnek fegyelmet erősítő, segítő és oktató jellegűnek kell lennie.

115. Az ellenőrzés tényét a Szolgálati Naplóba vagy a Járműkísérő könyvbe be kell jegyezni.

## **II. FEJEZET**

### **ÜZEMSZERŰ FORGALOM**

#### **A / Általános rendelkezések**

116. Üzemszerű forgalomnak nevezzük, ha a forgalom a kiadott menetrend szerint, a diszpécser irányításával, a berendezések rendeltetésszerű működésével tartható fenn. A biztosítóberendezés az üzemszerű forgalomnak akkor felel meg, ha számítógépes Üzem módban működik, és a hírközlő berendezések közül valamennyi üzemképes (a hangrögzítő berendezés is).

#### **B / Menetrend. Vonatok összeállítása, jelölése**

##### **A menetrend**

117. A menetrend meghatározza a vonatközlekedés rendjét. Valamennyi vonal részére menetrendet kell készíteni, a vonatokat menetrend szerint kell közlekedtetni,

118. A menetrendet a Budapesti Közlekedési Vállalat erre kijelölt osztálya készíti el. Szolgálati használatra a menetrend-ábra és a szolgálati menetrend, az utazóközönség tájékoztatására a menetrend-hirdetmény szolgál.

##### **Szolgálati menetrend**

119. A vonatok közlekedési rendjéről szolgálati menetrendet kell készíteni.

A szolgálati menetrend tartalmazza:

- A forgalmi vonatok számát,
- A végállomás indulási időket,
- A keresztezések helyét és idejét,
- A keresztező vonatok számát,
- A végállomásokra való érkezések idejét.

##### **Menetrend-hirdetmény**

120. Állomásokon, megállóhelyeken, forgalmi kitérőkben az utazóközönség tájékoztatására menetrend-hirdetményt kell elhelyezni. A menetrend-hirdetményen az érkező és induló vonatokat időrendi sorrendben kell irányonként feltüntetni.

## **A menetrendi anyag szétosztása, kezelése**

121. A szolgálati menetrendet az erre kijelölt osztály bocsátja az érdekeltek rendelkezésére. Az üzem köteles a hatáskörébe utalt valamennyi érdekelteket dolgozót és szolgálati helyet menetrenddel ellátni.

122. A szolgálati helyeken a menetrendi anyagot hozzáférhető helyen kell elhelyezni. Szolgálati menetrenddel kell ellátni valamennyi vonatot.

## **A menetrend betartása**

123. A szolgálati menetrendben előírt vonatközlekedési rendet szigorúan be kell tartani, attól eltérni csak rendkívüli esetben szabad - az Utasításban foglalt szabályozások betartása mellett.

## **A menetrend életbeléptetése, módosítása, jóváhagyása**

124. A menetrendet meg kell hirdetni. A menetrend a menetrenden feltüntetett érvényességi időpont kezdetétől lép életbe. A menetrendi anyagot az érvényesség kezdete előtt legalább 8 nappal kell megküldeni az üzem részére. A menetrendet, a felügyeletet gyakorló hatóság hagyja jóvá, lépteti életbe, illetve szükség esetén módosítja.

## **Vonatok számozása**

125. Valamennyi közlekedő vonatot egyedi megkülönböztető számmal kell ellátni. A rendes vonatok számozása 1-9-ig történik a megkezdett menetek számának hozzáírásával (pl. 01 -18).

A rendkívüli vonatok számozása:

Különvonat:	10- 19-ig a megkezdett menetszám hozzáírásával (pl. 10-01)
Próbavonat:	20-29-ig vagy 99 a megkezdett menetszám hozzáírásával (pl. 20-01, 99-02)
Oktató vonat:	30-39-ig a megkezdett menetszám hozzáírásával (pl. 30-08)
Szolgálati vonat:	40-49-ig a megkezdett menetszám hozzáírásával (pl. 40-03)
Anyagszállító vonat:	72- és a vonatot továbbító kocsiszám hozzáírásával (pl. 72- 01)
Felsővezeték szerelő:	75- és a vonatot továbbító kocsiszám

hozzáírásával (pl. 75- 01)

### **Vonatok jelölése**

126. Valamennyi rendkívüli vonatot meg kell jelölni.

Különvonatot:	KÜLÖNVONAT
Próbavonatot:	PRÓBAVONAT
Oktató vonatot:	TANULÓVONAT
Szolgálati, anyag- szállító, felsővezeték- szerelő vonatot:	SZOLGÁLATI VONAT megjelöléssel.

## C / A menetrend szerinti forgalom beindítása

127. A menetrend szerinti forgalom beindításának alapvető feltételei:

- a/ a pálya forgalomkész állapota
- b/ megfelelő vontatási és segédüzemi energiaellátás
- c/ biztosító és hírközlő berendezés üzemképes állapota
- d/ a "szemlevonat" a pályabejárást elvégezte

128. A „szemlevonat” indulása előtt 20 perccel köteles:

- a/ a Pályafelügyeleti Szolgálat megbízott dolgozója a pálya bejárását befejezni. A pályabejárás megkezdését szóban, bejárás után a forgalomkész állapotot írásban a diszpécsernek jelenteni
- b/ az elektrikus a vontatási és segédüzemi berendezések üzemkész állapotát jelenteni
- c/ a biztosítóberendezés ügyeletes műszerésze a biztosítóberendezés üzemkész állapotát jelenteni.

A b/ és c/ pontokban előírt jelentési kötelezettségeket üzemképes hangrögztítő berendezéssel ellátott hírközlő eszközön, annak hiányában írásban kell megtenni.

129. A diszpécser a beérkezett jelentések után köteles meggyőződni:

- a/ a váltók és a biztosítóberendezés működőképes állapotáról a „Kezelési Szabályzatban” leírt módon,
- b/ a hírközlő berendezések működőképes állapotáról, beleértve a hangrögztítő” berendezést is,
- c/ a menetrendben előírt szerelvények meglétéről
- d/ a megfelelő járművezetői létszámról,

melyeket, a Szolgálati Naplóban kell rögzíteni.

A fenti feltételek megléte esetén a „szemlevonat” elindítható.

130. Az üzemkezdetkor induló „szemlevonat”-ot a diszpécser köteles a pályán kézi üzemben végigvezetni. „Szemlevonat”-ként csak üzemképes szerelvény közlekedhet.

A „szemlevonat” utasok nélkül köteles a vonalon végighaladni. Minden megállóhelyen meg kell állnia, majd a megállás után azonnal tovább kell haladnia. Fokozott figyelemmel kell közlekednie a váltóközetekben és az útátjárókban.

A „szemlevonat”-nak a Városmajor végállomásra a menetrend szerinti forgalom beindulása előtt legalább 5 perccel korábban kell visszaérkezni.

131. A „szemlevonat” járművezetője köteles:
- a/ megfigyelni a pálya és az útátjárók állapotát,
  - b/ megfigyelni a jelzők, a váltók állapotát és működését,
  - c/ megfigyelni az utasforgalmi létesítmények és berendezések állapotát,
  - d/ folyamatos URH kapcsolatot tartani a diszpécserrel.

132. A „szemlevonat” járművezetője a forgalom beindulását befolyásoló rendellenességeket azonnal, az egyéb rendellenességeket és a bejárás végrehajtását a városmajori végállomásra való megérkezés után jelenteni köteles a diszpécsernek.

A diszpécser a vett jelentés alapján a forgalom biztonsága érdekében köteles a megfelelő intézkedéseket megtenni, a menetrend szerinti forgalom beindulását akadályozó hiányosságokat jelenteni a FESZ-nek.

A forgalom biztonságos lebonyolításához szüksége összes feltétel megléte esetén a menetrend szerinti forgalom beindítható. A vonatok forgalomba állása üzemszerűen a Városmajor végállomás magas peronnal ellátott vágányáról történik. A végállomást az utasforgalom részére a menetrend szerinti indulás előtt 5 perccel kell megnyitni.

## **D / Vonatok közlekedtetése**

### **A vonatok végállomásról való indítása**

133. A vonatok indulására a menetrendben meghatározott időben a diszpécser ad engedélyt a jelző és a vasútbiztosító berendezésen keresztül, a végállomásról kiinduló vonatok kihaladását kétfogalmú fényjelző engedélyezi. A vonatot elindítani csak akkor szabad, ha a továbbhaladáshoz szükséges feltételek megvannak. A vonatot lökésmentesen kell elindítani.

### **Magatartás menet közben**

134. Menet közben a járművezető köteles figyelni a pályát, felső vezetékét, a váltók állását, az útátjárókat, a forgalmi kitérőkben a szomszédos vágányt, a jelzőkkel és jelzőeszközökkel adott jelzéseket, a figyelmeztető jeleket. A váltóra csak akkor szabad ráhaladni, ha a váltó és a fogasúd a haladási iránynak megfelelő állásban van. Fokozottan kell figyelni a jelzőket és a jelzéseket különösen, ha a távolbalátás korlátozott. A járművezetőnek menet közben menetiránytól elfordulni, figyelmet elterelő tevékenységet folytatni nem szabad. A vonaton a vezetőállás ajtaját zárva kell tartani.

### **Megengedett sebesség**

135. A vonatok részére a megengedett legnagyobb sebességet az alábbiak határozzák meg:

- a/ a pályára engedélyezett legnagyobb sebesség
- b/ a járműre engedélyezett legnagyobb sebesség
- c/ a jelzők által engedélyezett legnagyobb sebesség
- d/ az utasításokban előírt legnagyobb sebesség.

A felsoroltak közül mindig a legalacsonyabb sebesség értéket kell alkalmazni.

A pályán alkalmazható legnagyobb sebességet a felügyeleti hatóság állapítja meg.

A vonatoknak hegymenetben engedélyezett legnagyobb sebessége 30 km/h, völgy menetben 25 km/h, 50%-nál nagyobb esésnél 20 km/h. A ténylegesen alkalmazható sebességet a menetrend határozza meg.

Lezárt váltókon egyenes irányban sebességhatározást alkalmazni nem kell. Kitérő irányban legfeljebb 15 km/h sebességgel szabad haladni.



Le nem zárt váltókon mindkét irányban legfeljebb 5 km/h sebességgel szabad haladni.

### **Behaladás megállóhelyekre, megállás**

136. A megállóhelyekre, forgalmi kitérőkbe illetve a végállomásokra való ki- és behaladást főjelzők szabályozzák. Megállóhelyekre mindig zárt ajtókkal kell behaladni. Fokozott figyelmet kell fordítani a magas peronon történő utas mozgásokra, illetve arra, hogy a jármű és a peron között nincs-e behaladást veszélyeztető tárgy. A vonattal úgy kell megállni, hogy valamennyi ajtón a peronról, illetve a peronra a ki- és beszállás biztonságosan megtörténhessen. Megállás után gondoskodni kell a vonat megfelelő rögzítéséről. Az ajtókat csak a vonat teljes megállása és rögzítése után szabad kinyitni.

137. A vonatok rendkívüli esetektől eltekintve csak a megállóhelyek magas peronjai mellett állhatnak meg. A rendes vonatoknak a megállóhelyeknél minden esetben meg kell állniuk.

Rendkívüli vonatok a megállóhelyen:

- Legfeljebb 5 km/h sebességgel,
- Fokozott figyelemmel,
- Bezárt ajtókkal haladhatnak át.

138. A megállóhelyeket a mindenkori látási viszonyoktól függően ki kell világítani. Ha valamilyen ok miatt nincs világítás, a megállóhelyen fokozott figyelemmel kell közlekedni.

### **Vonattalálkozások**

139. Az ellenkező irányban közlekedő vonatoknál a végállomáson vagy forgalmi kitérőben történő keresztezést vonattalálkozásnak nevezzük.

Menetrendszerű közlekedés esetén a vonatok a menetrendben kijelölt helyen találkoznak. Az ettől való eltérést a diszpécser rendelheti el.

Rendkívüli vonatok közlekedése esetén meg kell határozni a keresztezések helyét és idejét, amely nem zavarhatja a rendes vonatok forgalmát.

### **A vonatok menetrendtől eltérő visszafogása**

140. Végállomások kivételével, a vonatokat a menetiránnyal ellentétes irányban közlekedtetni csak rendkívüli esetben, a szükséges biztonsági

intézkedések előzetes megtétele után szabad.

Visszafogást csak a diszpécser rendelhet el.

Visszafogásnál a járművezető a vezetőfülkét csak azután hagyhatja el, ha ellenőrizte a vonat Szolgálati Szabályzatban leírtak szerinti üzemen kívül helyezését és megbízható rögzítését.

### **Tiltott egyidejű menetek**

141. A beállítandó vágány utat veszélyeztető menetek elkerülése érdekében tilos:

- a/ két vonatot egyidejűleg ugyanarra a vágányra közlekedtetni
- b/ egyazon váltóra egyidejűleg két vonatot közlekedtetni.

## **E / A menetrend szerinti forgalom leállítása**

142. Az utolsó menetrend szerinti vonat Városmajor végállomásra érkezése után a diszpécser köteles meggyőződni arról, hogy valamennyi utas elhagyta a végállomás területét és intézkedik a végállomás lezárásáról.

143. A lezárt végállomás területére belépni csak az engedéllyel rendelkezőknek szabad.

144. A végállomás illetve a kocsiszín fogasrúddal ellátott vágányán tárolt szerelvényeket biztonsági zárral le kell zárni és a kulcsait a diszpécsernek, kell átadni. A diszpécser a kulcsokat csak arra illetékes személynek adhatja át. A kulcsok átadás-átvételét bizonylatolni kell.

## **F / Karbantartási munkák megszervezése**

145. Menetrendi időszak alatt csak olyan munkát szabad végezni, ami a menetrendszerű vonat, valamint utasforgalmat nem veszélyeztet. A menetrendszerű forgalom akadályozása csak rendkívüli esemény bekövetkezése esetén engedélyezhető. Olyan munkák, melyek az utas- és vonatforgalom veszélyeztetésével járnak, csak vágányzárolt pályán végezhetők.

146. A karbantartási munkák megkezdésére az engedélyt a diszpécser adja, függetlenül attól, hogy az előre tervezett, vagy rendkívüli esemény bekövetkezése miatt vált szükségessé.

A karbantartási munka helyét, a munkavégzés megkezdésének és befejezésének időpontját és a munkavezető nevét a szolgálati naplóba rögzíteni kell.

Amennyiben az előírt időre a munka nem fejeződik be, az csak a diszpécser külön engedélyével folytatható.

147. A karbantartási munkák befejezését a munka vezetőjének jelenteni kell a diszpécsernek, aki csak a jelentés birtokában tekintheti azt ténylegesen befejezettnek, függetlenül attól, hogy a befejezés várható időpontját előzőleg vele közölték.

Nem tekinthető a munka befejezettnek, ha a munkavégzés miatt kikapcsolt biztonsági berendezéseket nem kapcsolták vissza, illetve azok nem működnek biztonságosan.

A diszpécser a biztosítóberendezés működőképességéről köteles meggyőződni.

### III. FEJEZET

## ÜZEMSZERŰ FORGALOMTÓL VALÓ ELTÉRÉS

### A/ Általános rendelkezések

148. Üzemszerű forgalomtól való eltérésnek kell tekinteni minden olyan körülményt, ami az üzemszerű forgalmat zavarja, vagy vonatkésést okoz, de a vonatközlekedést nem zárja ki, azonban a forgalom lebonyolításához intézkedések megtétele vagy rendelkezések kiadása szükséges.

149. Üzemszerű forgalomtól eltérni csak indokolt esetben szabad és minden rendelkezésére álló eszközzel törekedni kell az üzemszerű forgalom mielőbbi visszaállítására.

150. Üzemszerű forgalomtól való eltérés esetén minden dolgozó szolgálatát fokozott figyelemmel köteles végezni.

151. Minden dolgozó, aki olyan körülményt vesz észre, ami az üzemszerű forgalmat zavarja, azonnal köteles jelentést tenni a diszpécsernek.

152. A diszpécsernek minden olyan üzemszerű forgalomtól való eltérést, amely a fordulódő felénél nagyobb vonatkésést okoz, vagy a forgalombiztonságot veszélyezteti, jelentenie kell a vállalatvezetés rendszerében meghatározott szakterületnek.

153. Az üzemszerű forgalomtól való eltérés okát minden esetben ki kell vizsgálni. Amennyiben az üzemszerű forgalomtól való eltérés kivizsgálása szolgálati mulasztást, illetve hanyagságot állapít meg, a vétkes dolgozóval szemben eljárást kell kezdeményezni.

## **B / Jelző- és biztosító berendezések meghibásodásai**

### **Számítógépes vezérlés meghibásodása**

154. A számítógép vezérlés meghibásodása esetén „automata üzem”-re kell átállni.

A kezelőasztal automata üzeme esetén a berendezés biztosítja a vágányutak beállítását, a váltók megfelelő állítását és lezárását, a jelzők vezérlését a végállomási indítások kivételével. A diszpécser feladata a vonatok végállomási indítása, a menetrend szerinti közlekedés ellenőrzése

155. A biztosítóberendezés „automata” üzemre állításáról a diszpécser a járművezetőket értesíteni köteles.

### **Automatikus vezérlés meghibásodása**

156. Az automatikus vezérlés meghibásodása esetén kézi vezérlésre kell átállni. A kezelőasztal kézi vezérlése a „Kezelési Szabályzat”-ban leírtak szerint történik. A diszpécser feladata a menetrend szerinti közlekedés valamennyi feltételének megteremtése és ellenőrzése, a vonatok valóságos helyzetének figyelemmel kísérése. Kétség esetén tisztázni kell a vonatok tényleges helyzetét a rendelkezésre álló hírközlő eszközökön keresztül.

157. A kezelőasztal kézi vezérlésre történő állításáról a diszpécser a járművezetőket értesíteni köteles. Ha a kézi vezérlés időtartama az egy forduló időt meghaladja, a járművezetőket írásbeli rendelkezéssel kell értesíteni a vonatforgalom mikénti lebonyolításáról. A vonatok a forgalmi kitérőkből, illetve a megállóhelyekről csak a diszpécsertől esetről-esetre kapott engedéllyel indulhatnak el.

158. Mindaddig, amíg a diszpécser a vonatforgalom lebonyolítását a járművezetők részére írásban nem kézbesítette, a rendes vonatokon kívül más vonatok nem közlekedtethetők.

### **Váltók egyedi állítása**

159. A váltók egyedi állítása történhet  
a/ kezelőasztalról;  
b/ helyszíni állítással.

160 Ha a váltók állításának vezérlését sem a számítógép, sem a vonatok

nem működtetik, akkora „Kezelési Szabályzatban” leírt módon kell az, állítást megkísérelni. Amennyiben a kezelőasztalról nem lehetséges a váltó állítása a ”Váltók meghibásodásai” című fejezetben leírtak szerint kell eljárni.

## **Fénysorompók meghibásodása**

161. Használhatatlan a fénysorompó, ha:

- a berendezés zavarának észlelése után - a Kezelési Szabályzatban előírtak betartása mellett - nem lehet a zavart megszüntetni,
- a berendezést kikapcsolták,
- bármely esetben, ha a kézi kezeléssel történő lezárás ellenére a villogó fehér fény a fénysorompón megmarad,
- a helyhez kötött ellenőrző jelző erre utaló jelzést ad.

A fénysorompó használhatatlanságáról a biztosítóberendezési szolgálatot - a hiba ”Hiba előjegyzési” könyvben történő rögzítése mellett - azonnal értesíteni kell!

A fénysorompó zavarjelzése esetén a zavaroldást azonnal meg kell kísérelni, ha a diszpécser előzetesen meggyőződött arról, hogy vonat nem tartózkodik a fénysorompó hatáskörzetében, továbbá, hogy vonat nincs útban az útátjáró felé. Ha a fénysorompó zavarának észlelésekor az útátjáró felé vonat van útban, meg kell várni, amíg a vonat az útátjáró fedezőjelző előtt megáll.

Az útátjáró fedezőjelző előtt megállt vonat csak a diszpécser külön engedélyével folytathatja menetét.

Ha a fénysorompón a kézi kezelés ellenére a villogó fehér jelzés nem szüntethető meg, a vonat az útátjárót legfeljebb 5 km/h sebességgel közelítheti meg és az útátjáró előtt meg kell állni, csak akkor szabad áthaladni, ha a közúti forgalmat nem veszélyezteti.

A használhatatlan fénysorompóról a vonatok személyzetét a használhatatlanság észlelésekor rádióan azonnal értesíteni kell. Városmajor végállomásról induló vonatok személyzetét írásbeli rendelkezésen kell értesíteni.

A használhatatlan fénysorompót a vonat mindenkor csak olyan sebességgel közelítheti meg, hogy a jelentkező akadály előtt meg tudjon állni. Ez a sebesség legfeljebb 5 km/h lehet.

Ha a fénysorompót előre látható bármely ok miatt kikapcsolják, az útátjárót jelzőórral kell fedezni. Erről a járművezetőket értesíteni kell. Nem kell jelzőört kirendelni akkor, ha az útátjárót a közúti forgalom elől lezárták. Ebben az esetben az útátjáró fedezőjelzőket érvényteleníteni kell.

A jelzőóri szolgálat miniszteri rendelet szerinti idejét a Hibaelőjegyzési

könyvben a biztosítóberendezési szakszolgálat köteles előjegyezni.

Ha a hibaelhárítást végző személy a hibát megjavítani nem tudja (a fénysorompót előre nem láthatóan kikapcsolja), a hiba okát, a javítás előírt időn belüli elmaradását, valamint „dátum...óra...perctől... az útátjáró fedezéséről gondoskodni kell” szöveget köteles bejegyezni a diszpécser szolgálati naplójába, valamint a hibaelőjegyzési könyvbe. A jelzőőr kirendeléséről a biztosítóberendezési szakszolgálat köteles gondoskodni. A jelzőört el kell látni olyan menetrenddel, amelyből megállapítható a vonatok útátjáróhoz való érkezése, biztosítani kell számára az értekezési lehetőséget, valamint a szükséges jelzőeszközöket rendelkezésére kell bocsátani.

Az előírt időpontra a jelzőőri szolgálatot biztosítani kell, ennek hiányában vonat nem indítható.

### **Jelzők meghibásodása**

162. Ha a vasúti fényjelző használhatatlan, csak a diszpécser szóbeli engedélyével szabad meghaladni, nem működő jelzőberendezés esetén az állomásköz fedezőjelző által biztosított szakaszon egyidejűleg csak egy vonat tartózkodhat.

a/ Ha a vasúti fényjelzőre szabad jelzés nem vezérelhető ki, a jelzőt meghaladni csak a diszpécser külön engedélyével szabad. A járművezető a jelzőhöz tartozó váltókon fokozott figyelemmel és legfeljebb 5 km/h sebességgel közlekedhet.

b/ Kitérők kizárása esetén a diszpécser köteles értesíteni a közlekedő vonatokat. Kizárt forgalmi kitérő menetirány szerinti bal vágányáról való kihaladás, csak a diszpécser engedélyével történhet.

c/ Tolatásjelző meghibásodása esetén ha:

- a tolatásjelző kisiklasztó saruval van kényszerkapcsolatban, a szerelvények tolatási mozgása a kisiklasztó saru lehajtott állapotának ellenőrzése után, a helyszínen lévő diszpécser kézi jelzése alapján végezhető. Kisiklasztó saru meghibásodása esetén a ”Váltók helyszíni állítása” –ban foglaltak szerint kell eljárni.

- a Városmajor végállomás váltója előtt elhelyezett ”G” jelző hibásodott meg, az a/ pontban előírtakat kell alkalmazni.



## C/ Számlált kezelés

163. A kezelőasztalon azok a nyomógombok, amelyek különleges kezelések végrehajtására szolgálnak számláló és akaratlan megnyomást gátló szerkezettel vannak ellátva. Ha a számláló szerkezet meghibásodik, a hozzá tartozó nyomógombot ólomzárral kell ellátni.

164. Számlálószerkezettel ellátott nyomógombot kezelni csak a „Kezelési Szabályzatban meghatározott esetekben és módon szabad. A kezelés megkezdése előtt a diszpécser köteles meggyőződni a vonatok tényleges helyzetéről - a „Jelző Megállj” kivételével.

165. Számlált kezelésről értesíteni kell a biztosítóberendezés műszerész vonali telefonon, vagy annak meghibásodása esetén más hangrögzítőre kapcsolt hírközlő berendezésen keresztül és ezt be kell jegyezni a „Hibaelőjegyzési Könyv”-be az alábbiak szerint:

- a/ a számlált kezelés időpontját,
- b/ a nyomógomb rendeltetésszerű megnevezését,
- c/ a számláló új állását,
- d/ a kezelés okát,
- e/ az értesítést vevő nevét,
- f/ a kezelést végző aláírását.

Az értesítés vétele után a biztosítóberendezés műszerész (ha a kezelés oka biztosítóberendezés meghibásodása volt) köteles a hibaelhárítást azonnal megkezdeni. Ha a biztosítóberendezés meghibásodott, a hiba elhárítását köteles a biztosítóberendezés műszerész a „Hibaelőjegyzési Könyv”-be bejegyezni az időpont és az elhárítás tényének rögzítésével.

Amennyiben a hangrögzítő berendezés üzemképtelen, a számláló változás „Hibaelőjegyzési Könyv”-be történő bejegyzését a biztosítóberendezés műszerész által megbízott - a biztosítóberendezési szakszolgálat megfelelően kiképzett dolgozója - köteles igazolni a legrövidebb időn belül.

166. Az előző pontban leírtaktól csak abban az esetben szabad eltérni, ha hosszabb ideig tartó meghibásodás miatt kel ugyanazt a számlált kezelésű műveletet elvégezni. Ebben az esetben az első kezeléskor kell értesíteni a biztosítóberendezés ügyeletes műszerészét a számlált kezelésű művelet elvégzéséről - időponttal és új számlálóállással együtt, kivétel a váltó szigeteltsin kikapcsolóval történő állítása.

Az utolsó kezeléskor kell értesíteni a számlált kezelés megnevezésével

az utolsó számlálóállomásról és időpontról.

A "Hibaelőjegyzési könyv"-be ebben az esetben csak az első és utolsó számlálóállomásra vonatkozó adatokat kell bejegyezni a hozzájuk tartozó adatokkal együtt és azzal a megjegyzéssel kiegészítve, hogy a kezelés folyamatosan történt.

Amennyiben ilyen esetben a hangrögzítő berendezés üzemképtelen, az első és utolsó számláló változás bejegyzését a biztosítóberendezés műszerész által megbízott - a biztosítóberendezés szakszolgálat megfelelően kiképzett dolgozója - köteles igazolni.

167. Jelző- és vasútbiztosító berendezésen végzett minden javítási és fenntartási munkát csak a forgalom veszélyeztetése nélkül szabad végezni. Ha valamely berendezésen üzem alatt fenntartási, ill. javítási munkát kell végezni, ezt a diszpécsernek - a „Hibaelőjegyzési Könyv”-be történő bejegyzéssel - előzetesen tudomására kell hozni.

Az előjegyzésnek tartalmaznia kell a fenntartás javítás ideje alatt betartandó intézkedéseket. A munkát minden esetben csak a diszpécser engedélyével lehet megkezdeni.

## **D/ Hírközlő berendezések meghibásodásai**

### **Hírközlő eszköz meghibásodása**

168. Bármely hírközlő eszköz meghibásodása esetén a forgalmat fokozott figyelemmel kell bonyolítani.

169. Bármely hírkapcsolat meghibásodását azonnal jelenteni kell a diszpécsernek.

### **Vonat rádiótelefonjának meghibásodása**

170. Ha a vonat rádiótelefonja meghibásodott, a következő megállóhelyen a járművezető köteles a diszpécsernek jelentést tenni a rendelkezésére álló hírközlő berendezésen. A meghibásodott rádiótelefonnal közlekedő vonulót forgalomban tartani a Városmajor végállomásra érkezésig szabad.

171. Meghibásodott rádiótelefonnal közlekedő vonat részére a rendelkezéseikéi pálya telefonon, kell kiadni.

### **Diszpécser rádiótelefonjának meghibásodása**

172. Ha a diszpécser rádiótelefonja meghibásodott, erről valamennyi közlekedő vonat járművezetőjét értesíteni kell a rendelkezésre álló hírközlő berendezéseken keresztül.

Ebben az esetben a diszpécser a rendelkezéseit a pályatelefonon és írásbeli rendelkezéssel köteles kiadni.

### **Jelentés rádiótelefon meghibásodása esetén**

173. Rádiótelefon meghibásodás esetén azokban az esetekben, melyeket a jelen utasítás úgy szabályoz, hogy a járművezető a továbbhaladás előtt köteles jelentést tenni, az értesítést a pályatelefonon vagy kitérőben az ellenkező irányban közlekedő vonat rádiótelefonján keresztül köteles megtenni.

### **Pályatelefon meghibásodása**

174. Pályatelefon meghibásodása esetén a diszpécser rendelkezéseit rádiótelefonon vagy írásban köteles kiadni.

## **Hangrögzítő berendezés meghibásodása**

175. Hangrögzítő berendezés meghibásodása esetén a diszpécser a forgalom lebonyolításához szükséges rendelkezéseit írásban, vagy szóban - harmadik személy bevonásával - köteles kiadni.

Harmadik személy lehet:

a/ a biztosítórendezés ügyeletes műszerésze,

b/ a diszpécseri helyiségben tartózkodó olyan vállalati dolgozó, aki a diszpécser „Szolgálati Napló”-jában ezt aláírásával igazolja.

A harmadik személy köteles a rendelkezést vissza ismételni, és aláírásával tanúsítani a rendelkezés kiadását.

## **Forgalom fenntartásának feltételei**

176. Jelző- és vasútbiztosító berendezés üzemképes működése esetén a forgalom addig tartható fenn, míg a járművezető üzemi vagy városi telefonon a diszpécserrel kapcsolatot tud létesíteni.

177. Jelző- és vasútbiztosító berendezés meghibásodása esetén a forgalom addig tartható fenn, míg a járművezető hangrögzítő berendezéssel ellátott hírközlő eszközön a diszpécserrel kapcsolatot tud létesíteni. Ez alól kivétel a központi kezelőasztal üzemképtelensége, mely esetén a forgalmat le kell állítani.

178. Jelző- és vasútbiztosító-, valamint hangrögzítő berendezéssel ellátott hírközlő berendezés együttes és teljes használhatatlansága esetén a forgalmat tovább folytatni tilos.

Az összes vonatot a megállóhelyek magas peronjai mellett kell megállítani, az utasokat ki kell szállítani.

## **E/ Pályahibák esetén követendő eljárások**

### **A pálya meghibásodása esetén követendő eljárás**

179. Az a dolgozó, aki a pályán és tartozékain meghibásodást észlel, köteles azt a rendelkezésére álló hírközlő berendezésen a diszpécsernek jelenteni.

180. Ha a járművezető a pályán vonatközlekedést veszélyeztető meghibásodást vagy akadályt észlel, köteles a vonatot megállítani. Szomszédos vágányon észlelt meghibásodás, akadály esetén azonnal köteles az ott közlekedő vonatot megállítani.

181. A pályahibát az észlelő járművezető a rendelkezésére álló hírközlő berendezésen keresztül köteles jelenteni a diszpécsernek. A jelentésben meg kell határozni a hibás pályaszakasz helyét - a szelvénytáblához viszonyítva - a hiba mibenlétét, valamint azt, hogy a forgalom fenntartható-e.

182. Ha a forgalom fenntartható, a diszpécser 5 km/h sebességkorlátozást köteles elrendelni és értesíti a pályafenntartási szakszolgálat illetékesét a hiba helyének és mibenlétének meghatározásával.

183. A Pályafelügyeleti Szolgálat illetékes a lehető legrövidebb időn belül köteles arra alkalmas pályafelügyeleti dolgozót a helyszínre küldeni a hiba pontos meghatározása céljából.

184. A pályafelügyeleti dolgozónak a hiba pontos megállapítása után részletes jelentést kell tennie a Pályafelügyeleti Szolgálat illetékesének és a diszpécserének.

185. A jelentés alapján a pályafenntartási szakszolgálat illetékes határozza meg az esetleg bevezetésre kerülő sebességkorlátozás mértékét, pontos helyét, s azt hangrögzítő berendezésre kapcsolat hírközlő eszközön keresztül köteles közölni a diszpécserrel.

186. A diszpécser köteles értesíteni a járművezetőket a bevezetett sebességkorlátozásról, a hely pontos megjelölésével.

187. Ha az adott pályaszakasz meghibásodása olyan mértékű, hogy rajta közlekedni nem lehet, azt rendkívüli eseménynek kell minősíteni. A diszpécser köteles a forgalmat leállítani és azonnal megtenni a rendkívüli

eseménynél tárgyalintézkedéseket a forgalom mikénti lebonyolításához.

188. Abban az esetben, ha a pályahiba egyvágányú pályarészen vagy váltón van és pályahiba feletti szakaszon van vonat, akkor a diszpécser köteles a forgalmat a hibás pályarész kizárásával fenntartani.

189. Abban az esetben, ha a pályahiba kitérőben - a biztonsági határjelzőkön belül - van, a forgalom a kitérő kizárásával fenntartható, a szükséges menetrendi találkozások áthelyezésével.

190. Ha az előre tervezett javítási munkák miatt a vonatközlekedést kizárják, vágányzárát kell elrendelni. A vágányzár elrendeléséről a diszpécser 48 órával korábban értesíteni kell. Személyvonati közlekedést érintő vágányzárát csak a vállalatvezetés rendszerében meghatározott szakterület engedélyével lehet elrendelni.

### **Közlekedés vízzel elöntött pályán**

191. Ha az alépítmény vízelvezető rendszerének meghibásodása miatt a vízszint a sánc élét eléri, az alkalmazható sebesség legfeljebb 10 km/h lehet. Az esetet legkésőbb a Városmajor végállomásra érkezéskor jelenteni kell a diszpécsernek.

Ha a vízszint a fogasléc felső élét eléri, a vízzel elöntött pályarész előtt a vonattal meg kell állni, tovább haladni nem szabad, és az eseményt azonnal jelenteni kell a diszpécsernek. A továbbiakban a diszpécser által adott utasítások szerint kell eljárni.

### **Sebességkorlátozások**

192. A sebességkorlátozásokat a vonatok felé írásbeli rendelkezésben kell kiadni. Egy menetrendi napot meghaladó a pályára engedélyezett sebességtől eltérő sebességkorlátozásokat jelezni kell az F. 1. Jelzési Utasításban előírt módon. A jelzések elhelyezéséért az elrendelő személy a felelős.

### **Közlekedés javítás alatt álló pályán**

193. A vasút vonalán bármilyen jellegű karbantartási vagy hibaelhárítási munka csak a diszpécser engedélyével végezhető. A munkálatokról a munkaterület pontos megjelölésével a forgalomban lévő vonatokat értesíteni kell. Javítás alatt álló pályaszakaszon mindenkor a kitűzött sebességgel

szabad áthaladni. Ha a pályán dolgoznak, a sebesség csökkentésével egyidejűleg „Figyelj!” jelzést kell adni.

Amennyiben a járművezető úgy ítéli meg, hogy a továbbhaladás nem biztonságos, a vonattal az adott terület előtt 3 m-el meg kell állni és jelenteni kell a diszpécsernek.

### **Felsővezeték hiba**

194. Az a dolgozó, aki felsővezeték hibát, illetve felsővezeték szakadást észlel, köteles azt a rendelkezésére álló hírközlő eszközön a diszpécsernek jelenteni.

195. Felsővezeték hibát észlelő járművezető köteles a vonatot a hiba helye előtt megállítani és jelenteni a diszpécsernek. A továbbiakban a „Pálya meghibásodás esetén követendő eljárás” szerint kell eljárni.

196. Ha a leszakadt felsővezeték a sínen, illetve a pályán van, gondoskodni kell annak őrzéséről, hogy ahhoz sem személy, sem jármű ne érhesen.

197. Felsővezetékekkel kapcsolatos munkálatok végzésének ideje alatt a közlekedő vonatok járművezetőinek mindenkor a legnagyobb körültekintés mellett kell a vonatot vezetnie. A vonat sebességére vagy a javítás alatt álló pályarészen való áthaladásra vonatkozóan mindenkor a helyszínen tartózkodó munkavezető utasításait kell figyelembe venni.

### **Hálózati feszültség kimaradás**

198. Ha a járművezető feszültség kimaradást észlel, köteles érdeklődni a diszpécsernél a kimaradás okáról. Ha a vonat okozta a feszültség kimaradást, akkor a „Rendkívüli eseményekben” leírtak szerint kell eljárni. Amennyiben a feszültség kimaradást nem a vonat okozta, akkor a diszpécser rendelkezései szerint kell eljárnia.

## **F / Foglalt vágányra való rájárás**

### **Foglalt vágányra való rájárás fogalma**

199. Foglalt vágányra való rájárás azt jelenti, hogy valamilyen okból a vonatot egy másik, álló vonattal már elfoglalt vágányszakaszra kell ráhajtani.

Foglalt vágányra való rájárás a következő esetekben lehetséges:

a/ üzemképtelen szerelvény megközelítése,

b/ a már más szerelvényel foglalt megállóhelyre való bejárás.

### **Foglalt vágányra való rájárás elrendelése**

200. Foglalt vágányra való rájárást a diszpécser rendelhet el rádiótelefonon kiadott rendelkezéssel.

A járművezető a foglalt vágányra fokozott figyelemmel haladhat rá.

201. Foglalt vágányra történő rájárásra vonatkozó rendelkezést a következő tartalommal kell kiadni:

a/ a foglalt vágányra való rájárás oka,

b/ az.....számú szelvénytől a vágány foglalt,

c/ az.....állomás.....sz. váltójától a foglalt vágányra való ráhajtást engedélyezem,

d/ óra, perc, név,

202. Foglalt vágányra történő behaladás a kijelölt váltótól történik. A váltó előtt meg kell állni. A foglalt vágányon való megállás helyéig legfeljebb 10 km/h sebességgel szabad haladni.

A megállás helye a foglaltságtól számított 3 méter. A foglalt vágányon történő megállást a diszpécsernek jelenteni kell.



## **G/ Vonatkésés, keresztezés áthelyezés és vonat meghibásodás esetén követendő eljárás**

### **Vonatkésés**

203. Ha a vonatok bármilyen ok miatt késnek a menetrendben előírtakhoz képest, a járművezetőnek és a diszpécsernek mindent meg kell tenni a mielőbbi menetrend szerinti közlekedés visszaállításáért.

A késés csökkenthető:

- megállóhelyi tartózkodási idő csökkentésével (utas mennyiségtől függően),
- menetidő csökkentésével, (az előírt sebességek betartásával)
- végállomási tartózkodási idő csökkentésével,
- vonatkeresztezések áthelyezésével.

### **Keresztezés áthelyezése**

204. A forgalmi kitérőkben történő vonatkeresztezéseket a menetrend határozza meg. Forgalmi zavar megszüntetése érdekében a diszpécser áthelyezheti a keresztezések helyét.

A keresztezéseket áthelyezni csak jól működő hírközlő berendezések esetén lehet.

A keresztezések áthelyezéséről a járművezetőket értesíteni kell.

### **Vonat meghibásodások**

205. A vonat csak üzemképes állapotban vehet részt az utasforgalomban.

206. A vonat üzemképtelenségét a járművezető állapítja meg a „Szolgálati Szabályzatban foglaltak szerint és azt azonnal jelentenie kell a diszpécsernek. Az üzemképtelen vonatot azonnal a Városmajor végállomásra kell közlekedtetni, a diszpécser utasításai szerint. Az üzemképtelenségről a diszpécser köteles értesíteni a műszaki szakszolgálatot.

A vonatot csak a műszaki szakszolgálat nyilváníthatja üzemképesé.

Az üzemképesé nyilvánított vonat a Városmajor végállomáson állítható újból forgalomba.

207. A járművezető az alábbi esetekben köteles a vonatot azonnal mozgásképtelenné nyilvánítani, az utasokat kiszállítani és a helyszínen

állva maradni:

- a/ villamos fék áramkörének meghibásodása esetén,
- b/ motor meghibásodás esetén,
- c/ mindkét levegős fékrendszer együttes meghibásodása esetén,
- d/ éberségi berendezés meghibásodása esetén,
- e/ a vonaton továbbhaladást akadályozó meghibásodás vagy törés van,
- f/ a vonat vezérlése lehetetlenné vált,
- g/ minden olyan meghibásodás esetén, amely a vonat további biztonságos közlekedését veszélyezteti.

208. A járművezető köteles azonnal értesíteni a diszpécser a vonat mozgásképtelenségéről.

A diszpécsernek késelem nélkül értesítenie kell a műszaki szakszolgálatot. A műszaki szakszolgálat köteles azonnal a helyszínre menni és a hiba elhárításáról, gondoskodni.

Ha a műszaki szakszolgálat a hibát a helyszínen nem tudja elhárítani, a meghibásodott vonatot segélyvonattal, kell a végállomásra továbbítani.

A vonatot csak a műszaki szakszolgálat nyilváníthatja mozgásképesé vagy üzemképesé.

Mozgásképesé nyilvánított vonatot az üzemképtelen vonatra vonatkozó szabályok szerint kell közlekedtetni.

## IV. FEJEZET

### RENDKÍVÜLI ESEMÉNYEK

#### A/ Általános rendelkezések

209. Rendkívüli eseménynek minősül valamennyi forgalmi zavar, forgalmi akadály, a vonatközlekedés, illetve a tolatás során bekövetkezett személyi sérülés, vagy anyagi kár, a forgalom biztonságát veszélyeztető műszaki meghibásodás, vagy szabálytalan munkavégzés.

210. Ha a rendkívüli esemény elhárítására vagy az okozott zavar megszüntetésére jelen utasítás nem tartalmaz rendelkezéseket, a dolgozók kötelesek a hatáskörüknek megfelelően olyan intézkedéseket tenni, melyek az adott helyzetben megítélésünk szerint a legbiztonságosabbak és legmegfelelőbbek.

211. Rendkívüli eseményről minden dolgozó köteles azonnal jelentést lenni a diszpécsernek és hatáskörének megfelelően mindent megtenni a balesetveszélyes helyzet elhárítása érdekében, valamint munkáját fokozott figyelemmel végezni.

212. Ha a dolgozó a jelző, pálya vagy egyéb létesítmény vonatforgalmat veszélyeztető meghibásodását észleli, köteles azonnal minden lehető intézkedést megtenni a közlekedő vonat megállítására és azt jelenteni a diszpécsernek.

213. Rendkívüli esemény bekövetkeztekor az esemény következményeinek elhárítása érdekében a diszpécser minden szükséges intézkedést köteles megtenni.

214. Ha a forgalom lebonyolítása előre láthatólag 15 percet meghaladóan lehetetlenné válik, a diszpécser köteles a FESZ-t erről értesíteni és az utasokat a megváltozott forgalmi helyzetről, tájékoztatni.

215. Minden rendkívüli eseményt ki kell vizsgálni a felelősség megállapítása céljából.

Az események vizsgálatát a vállalatvezetés rendszerében meghatározón szakterület külön utasításában kell szabályozni.

216. Rendkívüli események kivizsgálását, különleges események

elhárítását illetéktelen személyek kizárásával kell végezni.

217. Mindazok címét és telefonszámát, akiket a rendkívüli esemény bekövetkezésekor értesíteni kell, a diszpécser rendelkezésére kell bocsátani, aki köteles azt szolgálatban állandóan kéznél tartani.

218. Ha a rendkívüli eseménnyel együtt a forgalom leállítása is bekövetkezik, a forgalom újraindítására a diszpécser engedélyt csak akkor adhat ki, ha a helyszínelő tiszt az elhárítás befejezéséről a jelentését megtette és az intézkedő hatósági szerv hozzájárulása alapján a forgalom beindításához engedélyt adott.

## **B/ Rendkívüli feszültségmentesítés**

### **Általános szabályok**

219. Minden előre nem tervezett feszültségmentesítést rendkívüli feszültségmentesítésnek kell tekinteni.

220. Rendkívüli feszültségmentesítés lehet:

- a/ diszpécseren keresztül kezdeményezett,
- b/ elektrikus által kezdeményezett,
- c/ feszültség kimaradás következtében bekövetkezett,
- d/ zárlat következtében előállott.

221. Minden rendkívüli feszültségmentesítést, amennyiben vonatkozású okoz, eseménynek kell tekinteni.

222. Rendkívüli feszültségmentesítés esetén munkavégzés, baleset-elhárítás, mentés a felsővezetéken vagy annak közvetlen közelében csak abban az esetben történhet, ha a felsővezetékét feszültség mentesítették és szabályszerűen leföldelték.

A feszültségmentesítést és földelést az áramellátás megfelelő szakszolgálatára végzi és annak végrehajtását a diszpécserrel közölni kell. A közlés csak hangrögzítőre kapcsolt berendezésen keresztül történhet.

223. Rendkívüli feszültségmentesítés után feszültség alá helyezés csak az ok elhárítására és az esetleges földelések eltávolítására tett jelentések megtétele után kezdeményezhető. A feszültség alá helyezésről a diszpécseret értesíteni kell.

### **Diszpécseren keresztül kezdeményezett feszültségmentesítés szabályai**

224. Veszélyeztetés esetén köteles a dolgozó az ok közlésével a diszpécserrel azonnal feszültségmentesítést kérni.

225. Rendkívüli feszültségmentesítésre vonatkozó kérést a diszpécser haladéktalanul köteles végrehajtani és az elektrikusától azonnali feszültségmentesítést kérni.

### **Elektrikus által kezdeményezett feszültségmentesítés szabályai**

226. Ha az elektrikus bármilyen ok miatt feszültségmentesítést

kezdemenyez, ha lehetséges, köteles a diszpécser a feszültségmentesítés előtt értesíteni. A diszpécser az értesítés vétele után köteles a vonatokat a legközelebbi magas peron mellett azonnal megállítani. A vonatok továbbhaladása csak a feszültségmentes állapot megszűnése után engedélyezhető.

### **Feszültség kimaradásából származó feszültségmentesség esetén követendő eljárás**

227. Ha a felsővezeték táplálása a feszültség kimaradás miatt megszűnt és 15 percen belül az áramszolgáltatás helyreállítása nem várható, a diszpécser köteles az FESZ-t értesíteni.

228. A nyílt vonalon tartózkodó vonatokat a legközelebbi völgymeneti magas peron mellé kell irányítani.

### **Zárlat következtében előállott feszültségmentesség esetén követendő eljárás**

229. Ha a dolgozó zárlat következtében előállott feszültségmentességet tapasztal, köteles arról a diszpécser értesíteni.

230. Járművön bekövetkezett zárlat esetén a járművezető teendőit a „Szolgálati Szabályzat” tartalmazza.

## C/ Váltók meghibásodásai

231. A váltók meghibásodásai lehetnek:

- elektromosak,
- mechanikusak.

232. Amennyiben a kezelőasztalról nem lehetséges a váltó állítása, a diszpécser köteles a biztosító-berendezés ügyeletes műszerészét utasítani a Biztosító-berendezés Szakszolgálat és a Pályafelügyeleti Szolgálat váltóállításra kiképzett dolgozóinak a helyszínre küldésére.

A helyszínre küldött dolgozók munkavezetője a Biztosító-berendezés Szakszolgálat dolgozója.

233. A munkavezető a helyszínre érkezés után köteles meggyőződni arról, hogy a váltó forgalmi szempontból használható-e:

- a/ a simuló csúcssín zár-e a fősínhez,
- b/ az elálló csúcssín megfelelően eltávolodott-e a tőstíntől,
- c/ a fogasrúd és a hozzá tartozó tősin a csúcssínnek által meghatározott irányban biztosítja-e a folyamatos áthaladást,
- d/ az összekötő rudak épek-e,
- e/ a csúcssín és tősin közé nem szorult-e valamely idegen tárgy,
- f/ a csúcssín nincs-e elgörbülve, esetleg eltörve,
- g/a végállásban rögzítő zárszerkezet (kampózárak) megfelelően rögzített-e.

234. A vizsgálat eredményéről a munkacsapat vezetője köteles jelentést tenni a diszpécsernek.

A jelentésnek tartalmaznia kel:

- forgalom fenntartható-e,
- forgalom a váltó helyszíni kézi állításával, vagy kiszögellésével tartható fenn.

### A váltók kézi állítása

235. A forgalmi szempontból használható váltók kézi állítása csak a diszpécser és a jelfogó teremben lévő biztosító-berendezés műszerész együttes engedélyével történhet.

A hajtókaral történő állítás előtt az állítóáram kismegszakítóját le kell kapcsolni és erről a helyszínen tartózkodó munkavezetőt és a diszpécser üzemképes hírközlő eszközön keresztül ”...kitérőben a ...sz. váltót áramtalanítottam, a váltó kézi állítással állítható. Név.” szöveggel,

értesítenie kell a jelfogó teremben levő biztosító-berendezés műszerésznek.

236. Az értesítés tudomásul vétele után megkezdhető a váltó kézi állítása. A helyszínen lévő munkavezető a váltó kézi állítását a „Kezelési Szabályzat”-ban leírt módon köteles elvégeztetni. A váltó megfelelő állásáért, a vonatok váltón való biztonságos közlekedéséért a helyszínen lévő munkavezető a felelős.

237. Kézi állítású váltóra a vonat csak a diszpécser szóbeli engedélyével, a helyszínen lévő munkavezető kézi jelzésére haladhat rá. A kézi állítású váltón való áthaladás sebessége legfeljebb 5 km/h lehet.

238. Amennyiben a helyszíni állítást kiváltó ok megszűnik, az állítóbiztosíték visszakapcsolása csak a helyszínen lévő munkavezető üzemképes hangröggítő berendezéshez kapcsolt hírközlő eszközön keresztül adott engedélyével történhet. A kezelőasztalról végzett próbaállítás után a diszpécsernek ellenőrizni kell a váltó tényleges állását a helyszínen lévő munkavezetővel együtt. A diszpécsernek értesíteni kell az első vonatot, hogy a váltó előtt meg kell állni. A megállásról a járművezetőnek értesítenie kell a diszpécsert, aki ezután engedélyezi a váltón való áthaladást a váltó állásának közlésével. A járművezető a váltón olyan sebességgel haladhat át, hogy a jelentkező akadály előtt meg tudjon állni. A váltón való áthaladásról értesíteni kell a diszpécsert. A váltó csak ezután minősíthető üzemképesnek. Meghibásodott rádiótelefonnal rendelkező vonat nem jelölhető ki első vonatnak.

### **Váltó kiszögelése**

239. Amennyiben a helyszínre küldött munkacsapat a végállomáson, vagy a forgalmi kitérőben lévő váltó állapotát olyannak minősíti, hogy a biztonságos vonatforgalmat csak a váltó mechanikus lezárásával lehet fenntartani, akkor a végállomás váltóját, illetve a forgalmi kitérő mindkét váltóját azonos állásba ki kell szögelni.

240. Amennyiben lehetséges a váltót, illetve a váltókat elektromosan is lékeli zárni.

241. A váltók kiszögelése csak a diszpécser és a jelfogó teremben lévő biztosító-berendezés műszerész együttes engedélyével történhet.

242. A munkacsapat vezetője a mechanikus lezárást követően köteles



jelentést tenni a diszpécsernek a váltó állásáról és használhatóságáról. A váltók megfelelő állásáért, a vonatok váltón történő biztonságos áthaladásáért a munkavezető a felelős.

243. A diszpécser a jelentés vétele után engedélyezheti a váltón történő áthaladást.

244. A váltón történő közlekedés módjáról a diszpécser írásbeli rendelkezést köteles a vonatok részére kiadni, amelynek tartalmaznia kell, hogy a váltó elektromosan lezár-e.

245. Amennyiben a váltó elektromosan nincs lezárva, akkor a le nem zárt váltókra vonatkozó rendelkezések alapján kell közlekedni.

### **Le nem zárt váltón való közlekedés**

246. Elektromosan le nem zárt váltót fokozott figyelemmel kell megközelíteni és előtte meg kell állni.

247. A váltóra ráhaladni csak a diszpécser külön engedélyével szabad. A váltón legfeljebb 5 km/h sebességgel szabad közlekedni.

248. A járművezető a le nem zárt váltóról történő lehaladást köteles a diszpécsernek jelenteni.

249. Két szomszédos kitérő között egyidejűleg csak egy vonat tartózkodhat.

## **D/ Utasítások rendkívüli kiszállításra**

250. Minden olyan rendkívüli esemény bekövetkeztekor, amikor a vonatforgalmat előre láthatólag 15 percnél hosszabb időre szüneteltetni kell, a vonatokat a magas peronok mellett kell megállítani, és az utasokat a helyzetről tájékoztatni kell. A diszpécser köteles a FESZ-t értesíteni.

251. Az utasoknak a nem magas peron melletti kiszállítását csak akkor szabad elrendelni, ha a vonatoknak megállóhelyre történő továbbítása nem lehetséges, vagy a vonaton való tartással az utasokat nagyobb veszélynek tesszük ki.

252. Az utason nem magas peron melletti leszállításakor az ajtók nyitását megelőzően a járművezető köteles felhívni a figyelmet a fokozott balesetveszélyre és a megfelelő oldali ajtónyitásra. A járművezető a pálya adottságainak figyelembevételével dönt, hogy melyik oldalon nyit ajtót.

Ajtónyitást követően a járművezető gondoskodik az utasok leszállítását elősegítő létrák elhelyezéséről az ajtóknál és megkezdí az utasok leszállítását.

253. Az utasok leszállítását a járművezetőnek jelentenie kell a diszpécsernek.

## **E/ Eljárás utas baleset, összeütközés, kisisklás, tűz, esetén**

### **Eljárás utas baleset esetén**

254. Ha az utas a magas peronon, a vonaton vagy az útátjárón személyi sérülést szenved vagy a vonat elgázolta, azt rendkívüli eseménynek kell tekinteni.

255. A sérült személy orvosi ellátása érdekében az esemény után azonnal a mentőket kell értesíteni. A halál beálltát csak orvos állapíthatja meg.

256. Az eseményt észlelő dolgozó köteles az adott helyzetnek megfelelően intézkedni és jelenteni a diszpécsernek. Személyi sérülés esetén a helyszínt változatlanul kell hagyni, kivéve, ha az további baleset vagy személyi sérülés veszélyével jár, azonban törekedni kell az eredeti nyomok rögzítésére.

A továbbiakban a diszpécser utasításai szerint kell eljárni.

257. A diszpécser az esemény jellegére vonatkozó jelentés alapján köteles az FESZ-t értesíteni. Gázolás esetén az értesítéssel egy időben a gázolt vonat és az áramszedő lehúzott állapotban való rögzíttetését is elvégeztetni.

Gázolásos baleset, mozgó vonatból történő kiesés mindenkor rendőri intézkedést igényel.

Gázolásos baleset esetén járműemelést csak a tűzoltóság végezhet.

258. Gázolás esetén gondoskodni kell arról, hogy a sérült helye a pályán, valamint a megállított vonat elejének a helye pontosan és megbízhatóan meg legyen jelölve.

259. Amíg a helyszínelő tiszt nem érkezik a helyszínre, fel kell jegyezni:

- a/ az esemény pontos helyét,
- b/ az esemény idejét, a vonat és jármű számát, haladási irányát,
- c/ az intézkedő rendőr nevét vagy számát, szolgálati helyét,
- d/ a baleseti járőr, tűzoltóság gépkocsijának rendszámát, helyszínre érkezésük idejét,
- e/ a mentőkocsi számát, hová szállították a sérültet(eket)
- f/ a vonat járművezetőjének adatait,
- g/ a tanúk adatait, mikor és hol találhatók.

Súlyosabb kimenetelű baleset alkalmával a tanúkat meg kell kérni, hogy a baleseti járőr megérkezéséig maradjanak a helyszínen. Kisebb sérülés esetén a sérült adatait abban az esetben is fel kell jegyezni, ha két tanú, s az intézkedő rendőr jelenlétében kijelenti, hogy sérülése saját hibájából következett be és a vállalattal szemben kárigénye nincs.

260. Gázolás esetén a gázolt vonat csak rendőr vagy baleseti járőr engedélyével haladhat tovább.

261. A járművezetőnek minden személyi sérüléssel járó balesetről jelentést kell írni legkésőbb a szolgálata befejeztéig.

### **Összeütközés**

262. Összeütközés történhet:

- a/ saját járművel,
- b/ idegen járművel.

263. Saját járművel történő ütközés az, ha az összeütközött járművek a vállalat tulajdonát képezik.

Saját járművel történő ütközés esetén- amennyiben személyi sérülés nem történt - a diszpécseren keresztül helyszínelő tisztet kell a helyszínre hívni.

Szerelvények ütközése esetén, ha a járművezető műszaki hibára hivatkozik, a FESZ-en keresztül műszaki vizsgálatot kell kérni a diszpécsernek.

264. Összeütközés esetén tisztázni kell, hogy történt-e személyi sérülés. Személyi sérüléssel járó összeütközés esetén az utas balesetnél leírt szabályok szerint kell eljárni.

265. Idegen járművel történő ütközés esetén minden esetben rendőri intézkedést kell kérni a diszpécsernek a FESZ-en keresztül. A rendőrség helyszínre érkezéséig biztosítani kell a helyszín változatlanul hagyását.

266. Összeütközés alkalmával fel kell jegyezni a járművezetőnek:

- a/ a jármű nemét, rendszámát, tulajdonosának és vezetőjének adatait,
- b/ a járművön és esetleges rakományban keletkezett sérülést,
- c/ az intézkedő rendőr nevét vagy számát, szolgálati helyét
- d/ tanúk adatait.

267. Ha a forgalmi akadály előreláthatólag meghaladja a 15 percet, a diszpécser utasításai szerint kell eljárni.

### **Vonatmegfutamodás**

268. Ha a diszpécser vonatmegfutamodást észlel, vagy arról kap jelentést, köteles rádiótelefonon a megfutamodott vonattal szemben közlekedő vonatot megállítani és a járművezetőt utasítani az utasok kiszállítására. A megállított vonatot be kell fékezni és a járművezető is köteles azt elhagyni.

269. Amennyiben elegendő idő áll rendelkezésre, a megfutamodott járművel szemben haladó vonat a következő forgalmi kitérőbe behaladhat, illetve oda visszatolathat. Ilyenkor is az utasokat a vonatból ki kell szállítani.

270. Vonatmegfutamodáskor a biztosítóberendezést kézi vezérlésre kell kapcsolni és a következők szerint kell eljárni.

a/ Ha a forgalmi kitérőben másik vonat van, és abból az utasokat sikerült kiszállítani és biztonságos távolságra eltávolítani, akkor meg kell kísérelni az 1. sz. (felső) váltó feles állásba állítását. Amennyiben az utasokat nem lehet biztonságba helyezni, szabad vágányra kell állítani a 1. sz. (felső) váltót, a 2. sz. (alsó) váltót pedig a megfutamodott jármű szempontjából helytelen állásba kell állítani.

b/ Ha valamelyik kitérőben nem sikerült a megfutamodott vonatot az a/ és b/ alpontban leírtak szerint megállítani, a következő kitérőben hasonló módon kell megkísérelni a megállítást.

271. A diszpécser köteles a rendelkezésére álló hírközlő eszközökkel a javító műhely illetékeseit is értesíteni a vonat megfutamodásról. Meg kell kísérelni a végállomás bejárati váltójának feles állásba állítását. A végállomáson álló vonatból az utasokat ki kell szállítani és biztonságos helyre kell őket irányítani. Ha a váltót nem lehet feles állásba állítani, akkor - a helyzettől függően arra a vágányra vezető állásba kell állítani, ahol a személyi baleset veszélye kisebb.

272. Városmajor végállomáson a megfutamodott járművek megállítására 4 db féksarut kell könnyen hozzáférhető módon tárolni. A megfutamodás észlelésekor mindkét sínszálla 2-2 db féksarut kell

elhelyezni, egymástól 3-5 m távolságra.

## **Kisiklás**

273. Kisiklás esetén a vonatot azonnal meg kell állítani és megbízhatóan rögzíteni kell, az áramszedőt le kell húzni és a vonaton tartózkodó utasokat le kell szállítani. Azonnal értesíteni kell a diszpécsert, aki kéri a FESZ-től a műszaki segélyszolgálat kirendelését. A diszpécsér köteles az utasok elszállítását és értesítését megszervezni.

A kisiklott vonat vágányra visszatétele után a vonat továbbítása a „Vonat meghibásodása esetén követendő eljárás” szabályai szerint történhet. A kisiklás helyén mindenféle járműmozgás csak az illetékes szakszolgálatok engedélyével és a diszpécsér irányításával lehetséges.

## **Eljárás tűz esetén**

274. Tűz előfordulhat:
- a/ közlekedő vonaton,
  - b/ pálya mentén.

Minden dolgozó köteles a tűz észlelése esetén azonnal jelentést tenni a szolgálatban lévő diszpécsérnek. A diszpécsér az FESZ-en keresztül haladéktalanul köteles értesíteni a Tűzoltóságot a tűz milyenségének és pontos helyének megjelölésével.

## **Tűz a vonaton**

275. Ha a közlekedő vonat bármely részén tűz keletkezett, a vonattal lehetőleg magas peron mellett kell megállni. A vonatot megbízhatóan rögzíteni kell, az áramszedőt lehúzott állapotban le kell kötni, az utasokat a vonatból ki kell szállítani és a vonatot feszültség mentesíteni kell. Az eseményről jelentést kell tenni a diszpécsérnek, aki köteles intézkedni a felsővezeték feszültség mentesítéséről és a Tűzoltóság értesítéséről. A jelentés megtétele után meg kell kezdeni a tűz oltását a rendelkezésre álló tűzoltó készülékekkel a Tűzoltóság megérkezéséig.

Tűzesetes vonat csak a műszaki főellenőr engedélye után indulhat el a helyszínről. A vonatot csak a járműtelep felé szabad közlekedtetni a műszaki szolgálat kíséretével. Érkezés után a vonatot a forgalomból ki kell vonni.

276. Amennyiben a vonat nem továbbítható magas peron mellé, az

utasok kiszállítását fokozott figyelemmel kell végezni.

### **Tűz a pálya mentén**

277. Amennyiben a járművezető a pálya mentén tüzet észlel, köteles azonnal jelentem a diszpécsernek a tűz milyenségének és pontos helyének megjelölésével, valamint azt, hogy a biztonságos vonalközlekedés fenntartható-e. Amennyiben a biztonságos vonalközlekedés nem tartható fenn, a "Pályahiba esetén követendő eljárás" szabályai szerint kell eljárni. A diszpécser köteles a FESZ-en keresztül a Tűzoltóságot értesíteni és a megfelelő intézkedést megtenni.

## **F/ Eljárás sínáramkör meghibásodása (álfoglaltság) esetén**

278. Sínáramkör meghibásodása esetén a diszpécser azonnal köteles meggyőződni a vonatok valóságos helyzetéről és köteles értesíteni a biztosító-berendezés ügyeletes műszerészt

279. Álfoglaltság esetén a diszpécser az első vonatot köteles értesíteni arról, hogy:

- a/ a meghibásodott szakaszon első vonatként közlekedik, a meghibásodott szakasz pontos behatárolásával,
- b/ a meghibásodott szakaszon fokozott figyelemmel közlekedjen úgy, hogy az esetleges akadály előtt meg tudjon állni, legfeljebb 5 km/h sebességgel,
- c/ az „Állomásköz fedező” jelző „Megállj!” állású meghaladást engedélyezi,
- d/ a meghibásodott szakaszon való áthaladásról a járművezető jelentést legyen.

280. Amennyiben a diszpécsernek az első vonat vezetője közlekedést veszélyeztető körülményt nem jelentett és a meghibásodott szakaszon áthaladt és a hiba továbbra is fennáll, a diszpécser a további vonatok forgalmi csak a meghibásodott szakaszhoz tartozó kiterő kizárása után engedélyezheti a „Jelző meghibásodás esetén követendő eljárás” szabályai szerint.

281. Amennyiben a diszpécser az első vonat közlekedését veszélyeztető körülményt észlel, a „Pályahibák esetén követendő eljárás” szabályai szerint kell eljárnia.

282. Amennyiben a meghibásodás a váltó szigeteltsín szakaszában van és a váltó állítása szükséges, a diszpécser csak abban az esetben végezheti a váltó állítását a „Kezelési Utasításban előírtak szerint, ha minden kétséget kizáró módon meggyőződött arról, hogy a váltón vonat nem tartózkodik.

283. Amennyiben a váltót lezárni nem lehet, a vonatok közlekedése csak a „Váltók kézi állítása”-ban leírtak szerint engedélyezhető.



## **G/ Eljárás vészcsengő működtetése, ajtó meghibásodása vagy ablaktörés esetén**

### **Eljárás, ha a vészcsengőt működtették**

284. Megállóhelyről való kihaladáskor vészcsengő működése esetén azonnal meg kell állni.

Nyílt vonalon történő vészcsengő működtetés esetén:

- a/ ha a vészjelzésen kívül semmilyen rendellenességre utaló jelzés nem jelentkezett, a vonattal be kell haladni a következő megállóhelyre,
- b/ ha a vészjelzésen kívül az ajtójelző rendszer nyitott ajtót jelez, vagy más egyéb olyan rendellenesség tapasztalható, mely a vonat biztonságos továbbhaladását veszélyezteti, a járművezető köteles a vonatot megállítani,
- c/ ha a vészjelzésen kívül tűz, füst, vagy egyéb olyan rendellenesség tapasztalható, melynek veszélyessége a nyílt vonalon való megállással fokozódik, a vonattal be kell haladni a következő megállóhelyre.

Ilyen esetben a vészjelzést és a rendellenességet azonnal jelenteni kell a diszpécsernek.

Megállás után:

- a/ meg kell állapítani a vészjelzés okát,
- b/ a megállapított okot jelenteni kell a diszpécsernek és a továbbiakban az ő utasításai szerint kell eljárni.

### **Eljárás, ha a vonat ajtóit meghibásodtak**

285. A megállóhelyekről nyitott ajtóval vonatot indítani tilos! A zárt ajtókkal történő indításért a járművezető a felelős.

286. Ha a vonat ajtajai megbízhatóan zárhatók, az utasokat ki kell szállítani és a vonatot utasok nélkül a Városmajor végállomásra, kell közlekedtetni.

A vonatot a forgalomból ki kell vonni.

287. Ha a vonat valamely kocsijának egy ajtaja megbízhatóan nem működik, az ajtót le kell zárni. Azonos oldalon lévő mindkét ajtó lezárása esetén az adott kocsiban utasokat szállítani tilos! A lezárt kocsival közlekedő vonat csak a Városmajor végállomásig tartható forgalomban.

### **Eljárás ablaktörés esetén**

288. A vonat ablakának kitörése esetén a vonattal továbbhaladni csak akkor szabad, ha:

- a/ az utasok szállítása veszélyeztetés nélkül lehetséges,
- b/ a szerelvény biztonságos vezetésének feltételei adottak.

Ha a járművezető azt állapítja meg, hogy az utasok továbbszállítása veszéllyel járna, utasok nélkül a Városmajor végállomásig kell közlekedni.

A törölt ablakkal közlekedő vonatot a Városmajor végállomáson a forgalomból ki kell vonni.

## **I. Közlekedés zord időjárási viszonyok esetén**

289. Sűrű eső, sűrű havazás, szélvihar esetén a szolgálatot fokozott figyelemmel kell ellátni.

Téli időjárási viszonyok között a vasút üzemeltetésére vonatkozó szabályokat vállalati utasításban kell meghatározni.

Forgalombiztonságot veszélyeztető körülmények esetén a diszpécser köteles a forgalmat leállítani és a szükséges intézkedéseket megtenni. A forgalom újraindításának feltételei megegyeznek a menetrend szerinti forgalom beindításának feltételeivel.

290. Üzemidőn kívül, amennyiben a körülmények szükségessé teszik, a diszpécser szolgálati (munka) vonatot köteles elrendelni és a váltókat szükség szerinti időszakonként működtetni.

## V. FEJEZET

### JÁRMŰTELEPI MOZGÁSOK, PRÓBAFUTÁS, ÁTÁLLÁS

#### Általános rendelkezések

291. A járműtelep határa a Városmajor végállomás két forgalmi vágányának a végén elhelyezett tolatásjelző. A tolatásjelzőt meghaladni csak a diszpécser szóbeli engedélyével szabad.

292. Járművezető a járműtelepen járműmozgatást csak a rugós terelőig végezhet. Fogasrúddal el nem látott járműtelepi vágányokon történő járműmozgatásokat csak a műszaki szakszolgálat érvényes járművezetői igazolvánnyal rendelkező dolgozói végezhetnek.

293. A járműtelepi járműmozgatások megszervezése és lebonyolítása a művezető vagy megbízottjának feladata. Amennyiben a járműtelepi mozgás forgalmi vágányt érint, végrehajtása csak a diszpécser engedélyével és közreműködésével történhet.

294. A járműtelepi mozgások sebessége legfeljebb 5 km/h, a forgalmi vágányokon történő átállás (tolatás) sebessége legfeljebb 15 km/h lehet.

295. Járműtelep adhéziós pályáján tárolt járműveket megfutamodás ellen mindkét irányból alátét ékkel biztosítani kell.

#### A vonatok összeállítása

296. A személyszállító vonatok egy motorkocsiból és egy vezér kocsiból állnak. A vonatot csak úgy szabad közlekedtetni, hogy a motorkocsi mindig völgyoldalra legyen.

297. Anyagszállító vonat, illetve felsővezeték szerelő vonat összeállításai külön Végrehajtási Utasítás szabályozza, de ebben az esetben is előírás a völgyoldali motorkocsi.

#### 298. Kapcsoló készülékek

A vasúton közlekedő járművek összekapcsolása történhet:

- önműködő kapcsolókészülékkel,
- merev kapcsolórúddal.

Minden kapcsolási módot csak a műszaki szakszolgálat végezhet.

### 299. Kapcsolások

a/ Kapcsolás (önműködő kapcsolókészülékkel):

Önműködő kapcsolókészülék csak a motor- és vezér kocsi összekapcsolására szolgál. A járműveket a vezetőálláson lévő berendezések előírás szerű kezelésével kell össze-, illetve szétkapcsolni. Önműködő kapcsolókészülékkel történik az anyagszállító munkavonat összekapcsolása is.

b/ Kapcsolás merev kapcsolórúddal

Merev kapcsolórúddal történik a felsővezeték szerelő kocsi, valamint az üzemképtelen jármű (kocsi) összekapcsolása az üzemképes szerelvényvel. Merev kapcsolórúddal kapcsolt szerelvények sebességét a helyszínen kell meghatározni, mely legfeljebb 5 km/h lehet.

### 300. A vonatok rendezése, átállítás

A Városmajor végállomáson a mozgásokhoz kapcsolódóan szükséges a forgalmi vágányok igénybevétele. A szerelvények a végállomásról a kocsiszínpa és vissza - a tolatásjelzők jelzései alapján közlekedhetnek. A mozgást végző szerelvényeket csak a menetiránynak megfelelő vezetőállásból szabad vezetni. Minden végállomást érintő kocsiszíni mozgás, valamint átállítás csak a diszpécser engedélyével végezhető. Forgalmi vonatok közötti átállítás esetén a peronok mellett fokozott óvatossággal és körültekintéssel kell közlekedni.

## **Rugós terelő**

301. Feladata a jármű kapaszkodó fogaskerekeinek fogasrúdba való beilleszkedésének biztosítása.

302. A rugós terelőre ráhaladni, azon áthaladni, valamint arról lehaladni csak a jármű által alkalmazható legkisebb sebességgel szabad.

A rugós terelőn áthaladni csak kikapcsolt menetkapcsolóval, teljesen oldott fékkel szabad, hogy a fogaskerekek zökkenőmentesen igazodjanak a fogasrúdba.

302. A fogasrúddal ellátott vágányról való lehaladás előtt minden esetben meg kell állni, álló helyzetben az adhéziós csatlakozásokat a meghajtó tengelyre kell kapcsolni, és csak ezután szabad elhagyni a fogasrúddal ellátott vágányt.

## **Tolópad**

304. Feladata a jármútelepi vágányok közötti kapcsolat megteremtése. Kezelését a műszaki szakszolgálat megfelelően kiképzett és levizsgáztatott dolgozója végezheti a „Tolópad Kezelési Utasítás” szerint. Tolópadot érintő mozgás csak akkor kezdhető meg, ha a tolópad kezelője és a jármű mozgását végző járművezető meggyőződött arról, hogy a tolópad az érintett vágányhoz kapcsolódik.

Tolópaddal csak akkor szabad mozgást végezni, ha a tolópadot érintő vágányokon és a tolópadon lévő járművek megfutamodás ellen biztosítva vannak.

## **Próbaút**

305. A próbaútra vonatkozó engedélyt a diszpécser adja meg a művezető vagy megbízottjának kérésére.

A Szolgálati Naplóba bejegyzett engedélykérésnek az alábbiakat kell tartalmaznia:

- a/ a próbaút jellege,
- b/ a várható menetek száma,
- c/ a próbaút felelős vezetője,
- d/ a szerelvény állapota

306. Próbaút végezhető:

- a/ menetrendi időszakban,
- b/ menetrendi időszakon kívül.

307. Üzemidő alatt végzett próbaút - az állópróba elvégzése után csak megfelelő műszaki állapotban lévő szerelvényel végezhető a forgalom biztonságos és menetrend szerinti lebonyolításának zavarása nélkül. Minden más esetben próbaút csak üzemidőn kívül végezhető, a vonatokra vonatkozó előírások szigorú betartásával.

308. A próbaút a Városmajor végállomás és az Erdei-iskola kitérő között végezhető kifogástalan biztosító-berendezés működés mellett. A teljes vonalon végzendő próbaút csak az üzemvezető külön engedélyével végezhető.

## VI. FEJEZET

### UTASFORGALOM LEBONYOLÍTÁSA

#### Utasok védelme

309. A vasút dolgozóinak az utazóközönséggel szemben udvarias és előzékeny magatartást kell tanúsítaniuk, ugyanakkor meg kell követelniük az utazásra vonatkozó szabályok maradéktalan betartását. Valamennyi dolgozó minden lehetséges intézkedést köteles megtenni az utasok védelme, biztonságos és balesetmentes közlekedése érdekében.

310. A gyalogosoknak a vágányokon való átjárását csak az erre kijelölt helyen szabad megengedni, de gondoskodni kell arról, hogy ezeket a helyeket vágányokon lévő jármű ne zárja el.

311. Az utasokat szállító vonatokat a kiképzett magas peronok mellett kell utas csere céljából megállítani, illetve induláshoz kiállítani.

Gondoskodni kell a fel- és leszállásra kijelölt hely kellő megvilágításáról, télen pedig a tér és a peronlépcsők csúszás mentesítéséről, hótól való megtisztításáról.

#### Utazási feltételek

312. A BKV Fogaskerekű Vasút közforgalmú tömegközlekedési járműveit minden utas igénybe veheti, ha az előírt utazási feltételeket betartja. A vállalat köteles az utazási feltételeket betartó utast utazási céljának megfelelően szállítani.

#### Vezetőfülkében tartózkodás

313. A vonat vezetőállásában a beosztott személyzetten kívül maximum kettő fő tartózkodhat. Ezek lehetnek:

- a vonatszemélyzet ellenőrzésére jogosult személyek,
- ellenőrzésére jogosult személy kíséretében üzemvezetői engedéllyel rendelkező személy,
- akinek a munkaköre megköveteli az időnkénti vezetőállásban való tartózkodást, részükre az engedélyt a diszpécser adja.

A menetirány szerinti hátsó vezetőállásban a járművezető tudta nélkül senki sem tartózkodhat.

## **Utás tájékoztatás, hirdetések elhelyezése**

314. Az utások tájékoztatása a hivatalos menetrend meghirdetésével történik. A menetrendtől való eltérésekről, változásokról az utazóközönséget tájékoztatni kell a megfelelő hírközlő szervek, eszközök segítségével. Az utás tájékoztató hirdetések elhelyezésénél arra kell törekedni, hogy azok egyértelműek, félre nem érthetők legyenek továbbá megfeleljenek a kulturált utás tájékoztatás követelményeinek.

A hivatalos tájékoztatáson kívül is mindenkor szolgálatkészen és udvariasan kell felvilágosítást adni az utások kérdéseire.

## **Talált tárgyak kezelése**

315. Az a forgalmi dolgozó, aki a járművön vagy a vonalon elhagyott tárgyat talál, köteles azt magához venni, és a diszpécsernek átadni. Az utások által talált tárgyat is kötelező - lehetőleg tanúk jelenlétében - átvenni és a legrövidebb időn belül, átadni a diszpécsernek.

A diszpécser a talált tárggyal kapcsolatban a „Talált tárgy Kezelési Szabályzatban” előírtak szerint köteles eljárni.

## **Az utás kárigénye**

316. Ha a vonaton, vagy az állomásokon, megállóhelyeken az utazó utas ruházata, vagy személyi tárgya megsérült, bepiszkolódott, vagy megrongálódott, meg kell győződni arról, hogy azt mi okozta. Amennyiben a sérülés, vagy kár a vállalat eszközeinek nem az előírásoknak megfelelő állapotára vezethető vissza, akkor azonnal intézkedni kell a hiba elhárításáról.

Ilyen esetekben a diszpécser köteles jegyzőkönyvet felvenni, melynek a következőket kell tartalmaznia:

- a sérült, vagy károsult személyi adatait,
- ha vannak tanúk, azok személyi adatait,
- az eset leírását (megrongálódott tárgy, ennek közelítő értéke, állapota stb.),
- nyilatkozat, hogy vállalatunkat terheli-e a felelősség a kár bekövetkeztéért,

Az elkészült jegyzőkönyvet a vállalat rendszerében meghatározott szervének kell megküldeni további ügyintézés végett.



## VII. FEJEZET

### SZOLGÁLATI OKMÁNYOK

317. Szolgálati okmánynak kell tekinteni minden olyan nyomtatványt, naplót, könyvet és előjegyzést, melyet a szolgálat ellátása során jelen utasításban, valamint az utasításhoz tartozó Végrehajtási Utasításban, illetve a Villamos és Trolibusz Igazgatóság által meghatározott esetekben használni kell.

318. Szolgálati okmányt a szolgálati helyről elvinni, lapjait kitépni, megcsonkítani, benne radírozni, átjavítani szigorúan tilos!

319. A szolgálati okmányon javítás csak a szöveg törlésével engedhető meg. A törlés alatt értendő a szöveg teljes megsemmisítése „törölve” megjegyzéssel, idő és aláírás bejegyzéssel.

Rontott nyomtatvány nem adható ki.

320. A szolgálati okmányokat az utolsó bejegyzéstől számítva egy évig meg kell őrizni.

A betelt szolgálati okmányt 30 napig a szolgálati helyen kell tartani.

321. A szolgálati okmány elvesztését, használhatatlanná válását azonnal ki kell vizsgálni és a vétkes személyt felelősségre kell vonni.

322. A szolgálati okmányba bejegyzést, kitöltést csak a szolgálatban lévő dolgozó eszközölhet. Bejegyzést csak kék tintával vagy tinta írónnal tenni.

Ellenőrző személy csak „ellenőriztem” aláírás, időpont bejegyzést tehet. Az ellenőrzésre vonatkozó bejegyzést piros tintával vagy tinta írónnal kell megtenni.

323. A szolgálatban lévő diszpécser köteles a szolgálati naplót vezetni. A szolgálati naplóban kell rögzíteni minden közleményt, jelentést és rendelkezés, valamint az ellenőrzések, szolgálat átvételek tényét, továbbá mindazokat, melyek rögzítését jelen utasítás vagy egyéb utasítások, szabályzatok és végrehajtási utasítások előírják.

Amennyiben a hangrögzítő berendezés üzemképes, akkor a hangrögzítőre kapcsolt hírközlő-berendezésen adott és vett rendelkezéseket és jelentéseket az alábbiak kivételével a szolgálati naplóba előjegyezni nem kell:

- a/ a pályán végzendő bármilyen munka engedélyezése,
- b/ sebességkorlátozás elrendelése,
- c/ próbafutás kérése, engedélyezése,
- d/ kitérő kizárása,
- e/ vonattalálkozások áthelyezése,
- f/ rendkívüli vonatok közlekedtetése,
- g/ biztosító-berendezés üzemmódjainak váltása,
- h/ rendkívüli feszültségmentesítések okai, időpontjai,
- i/ diszpécseri szolgálat átadás-átvétel.

324. Egyéb szolgálati okmányok alkalmazását a Villamos és Trolibusz Üzemeltetési Igazgatóság rendeli el.

### **Szolgálati Napló**

325. A Szolgálati Naplóba történő szolgálatátadásnak tételesen tartalmaznia kell:

- a/ a jelző-, és vasútbiztosító berendezés állapotára vonatkozó ismertetést, a számlálók állását,
- b/ a hírközlő eszközök állapotára vonatkozó bejegyzést,
- c/ az érvényben lévő írásbeli rendelkezések tartalmát,
- d/ a váltókkal kapcsolatos észrevételeket,
- e/ a vonali berendezések meghibásodásának helyét és jellegét,
- f/ a még végre nem hajtott, kiadott intézkedéseket,
- g/ a még megteendő intézkedéseket,
- h/ az egyéb, a szolgálat ellátása szempontjából fontos közléseket.

A felsoroltak közül munkakörönként a szolgálati főnök köteles előírni minden dolgozónak a reá vonatkozókat.

### **Hibaelőjegyzési könyv**

326. A forgalom lebonyolításához szükséges valamennyi berendezésről „Hibaelőjegyzési könyv”-et kell vezetni.

327. A „Hibaelőjegyzési könyv”-nek tartalmaznia kell:

- a/ a hiba időpontját, leírását, (számláló állását)
- b/ a bejelentő nevét,
- c/ a bejegyző aláírását
- d/ a bejelentést nyugtázó nevét,
- e/ az elhárítás időpontját, leírását,

f/ az elhárító aláírását.